საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შე[illegible]

პარასკევი, 19 მარტი 1920 წ.

ერთობა

წელი 3, მესამე

ფასი ცალის 1 თვით 75 მანეთი, ცალკე [illegible] 3 მანეთი. განცხადების ფასი [illegible] 5 მანეთი. [illegible] 4 მან. [illegible] 15×2 სტრიქონი მეტი 100 მანეთი. [illegible] არ დაიბეჭდება. [illegible] ტელეფონი 16—63

№ 64 ორგანო საქართველოს სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციისა № 64

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ღრმად დამწუხრებული მეუღლე ვლადიმერ იესეს ძე კალანდაძე, შვილი ვალენტინ (ტატუნა), მამამთილი ივანე, დედამთილი პელაგია, მაზლები: გრიგოლ, კოწია და [illegible], მულები [illegible] და ნინიკო, რძლები: [illegible] და [illegible] კალანდაძეები ამით აუწყებენ ნათესავებს და ნაცნობებს მათი ძვირფასი და დაუვიწყარი [illegible] გარდაცვალებულის

თამარა არტემის ასულის კალანდაძის

ორმოცი დღის გასრულების პანაშვიდი შაბათს 20 მარტს 1920 წ. სოფელ ხიდისთავში (გორის). (1019 2—1)

ანასტასია ზაქარიას ასული კონდრატოვა, ქმარი მისი [illegible] იესეს ძე და შვილი [illegible] უღრმესი მწუხარებით აუწყებენ ნათესავებს და ნაცნობებს მათი ძვირფასი [illegible]. [illegible] 3 [illegible] ქალის

ელენე იტრიევის

გარდაცვალებას, რომელიც მოხდა ორშაბათს 15 მარტს, პანაშვიდი ყოველ დღე ხუთშაბათიდან, 18 მარტიდან საღამოს 6 ს. გამოსვენება კვირას 21 მარტს, დილის 10 ს. მიცვალებულის ბინიდან, [illegible] № 9 [illegible] ეკლესიაში [illegible] სასაფლაოზე. (1022 2—1)

[illegible] და [illegible] მწუხარებით: [illegible] გრიგოლის ძე, [illegible] ასული, [illegible] ძე, [illegible] ასული და [illegible] აუწყებენ ნათესავებს და ნაცნობებს ძვირფასი

გიორგის (გოგიას) გუნიაშვილის

გარდაცვალებას. გამოსვენება საკუთარი სახლიდან: [illegible] ქუჩა № 11, წმინდა ნიკოლოზის ეკლესიაში კვირას, 21 მარტს. [illegible] სასაფლაოზე. [illegible] 7 საათზე. (1020 2—1)

ღრმად დამწუხრებულნი: მეუღლე [illegible] ასული: შვილები: [illegible] და [illegible], [illegible] ასული, [illegible]

დავით მენაბდეს ძე ქლენტი

[illegible] 20 ამ მარტს, [illegible]. (1018 2—1)

საქართველოს რესპუბლიკის ქალაქთა კავშირი

ფინანსთა და ვაჭრობა-მრეწველობის სამინისტრომ ნება დართო

ქალაქთა კავშირს

მიიღოს თავის საწყობებში ტვირთი

რომელიც მოდის საზღვარ-გარეთიდან მაზე

ტრანზიტის უფლების დაცვით

გასატან ბაჟის გადაუხდელად და საქონლის საზღვარ გარეთ გატანის ნებართვის წინასწარ მიუღებლად.

ქალაქთა კავშირის საწყობებში შეიძლება მიღებულ იქმნეს მხოლოდ ტრანზიტის უფლების დაცვით, მხოლოდ ის საქონელი, რომელიც თფილისში მოდის შემდეგი ადრესით: თფილისი, ქალაქთა კავშირის სატრანზიტო საწყობი, ამა და ამისათვის. წესი ქალაქთა კავშირის სატრანზიტო საწყობებით სარგებლობისა მსურველს შეუძლია მიიღოს ქალაქთა კავშირის კომერციულ განყოფილებაში. (გოგოლის ქ. № 51, ტელეფონი 11—54 და 3—84).

ყოფ. [illegible] გიმნაზიის დამაარსებელი და გამგე, მათემატიკის მასწავლებელი მ. მაჩაბელი

ადგენს

საღამოს მოსამზადებელ ჯგუფს

1921 წლისათვის მოსამზადებლად

სიმწიფის მოწმობაზე

და 4, 5, 6, 7 კლასისათვის, მისამართი: პლეხანოვის პროსპ. № 25 (ყოფილი ალექსის ქუჩ. № 5.) ჩაწერა ყოველ დღე 9—12 ს. და 4—7 ს. (6 2—1)

ექიმი ბ. ი. [illegible] იღებს შინაგან სნეულებით ავადმყოფებს საღამოს 4—6 საათამდის. [illegible] ქუჩ. № 22, [illegible]. (6.—8.).

საქართველოს მტრების აგიტაცია ბათუმ-აჭარაში

ბათუმის საკითხის გადაწყვეტა იმ სახით, როგორც ეს ქნა უმაღლესმა საბჭომ, [illegible] იმ პრინციპისას, რომელიც უმაღლეს საბჭოს მუშაობას უნდა დასდებოდა საფუძვლად. ხელოვნურად შექმნა ისეთი პატარა „სახელმწიფოსი", როგორიც იქნება ქ. ბათუმისა და მის გარშემო პატარა [illegible] შექმნილი რესპუბლიკა, ეს არის [illegible], რომლებსაც [illegible] ინტერესები [illegible], ეს არის [illegible], რომელიც [illegible] მცხოვრებთა ინტერესებს, მის თვითგამორკვევის უფლებას, მის [illegible] საკითხებს.

ის წრეები, რომლებისათვისაც [illegible] ბათუმის საკითხის [illegible] და რომლებმაც [illegible] თავიანთ [illegible], [illegible], რომ [illegible] დიდი [illegible] დემოკრატიაში. მათ იციან, რომ ეს მათ არ [illegible] და [illegible] იდეური გამართლებაც, უფლებრივი [illegible] თავის [illegible] და ქვეყანას ისე [illegible], [illegible] ბათუმის საკითხის [illegible], როგორც [illegible] საკითხს, [illegible] „[illegible]",—[illegible] ამ [illegible] მაინც, [illegible] და, როგორც [illegible] საქართველოს [illegible], [illegible] ბათუმ-აჭარაში, [illegible] საქართველოს [illegible] საქართველოს [illegible], რომლითაც [illegible] ჩვენ [illegible]. [illegible], რომ ამ [illegible], რომელსაც [illegible] აჭარის [illegible] და [illegible], [illegible], [illegible] ინგლისის [illegible]. ჩვენ არ [illegible] ამ [illegible] აჭარა-[illegible]. [illegible] ჩვენ არ [illegible], რომელიც [illegible]: [illegible] ის ფაქტი, რომ [illegible] აჭარა-[illegible] საქართველოს [illegible], [illegible] ის ფაქტი, რომ საქართველოსაგან [illegible] ბათუმის [illegible], რომელიც საქართველოს [illegible], [illegible]. [illegible] ეს ფაქტი? რა უნდა [illegible]: [illegible] ინგლისი [illegible], თუ [illegible]? ბ. [illegible] ინგლისის [illegible] საქართველოზე, თუ [illegible]?

[illegible] თუ [illegible] ბათუმში და აჭარაში [illegible], რომელიც [illegible] ჩვენს [illegible], ჩვენს [illegible], მთელს საქართველოს და აჭარის დემოკრატიისაც. ჩვენ უნდა მთელი ძალა მოვიკრიბოთ, რომ ჩაიშალოს იმპერიალისტების [illegible] და [illegible]. ჩვენ უნდა [illegible], რომ [illegible] აჭარის მცხოვრებთა [illegible], რომ აჭარის მცხოვრებთა [illegible] ჩვენი [illegible] ქვეყნების დემოკრატიის [illegible].

თანამედროვე კითხვები

V

არქიმედის წერტილი.

ბათუმი ერთი ერთი კვანძია იმ [illegible], რომელიც ასე თუ ისე [illegible] მთელი მსოფლიოს პოლიტიკას.

საქართველოს დამოუკიდებლობა [illegible]. [illegible] ამიტომ [illegible] ბათუმის გამოცალკევებას.

აქ ამბობენ,—დამოუკიდებლობა რუსეთის რევოლუციამ მოგვცა, [illegible] რომ [illegible] არ [illegible], არ [illegible]. ეს პოლიტიკური [illegible]. დამოუკიდებელი საქართველო [illegible] თავისთვის და არა ჩვენთვის. ბათუმი [illegible]. [illegible], უნდათ, რომ ხელში [illegible] ეს [illegible].

ჩვენ [illegible] მარტო [illegible]. [illegible] არ [illegible] და [illegible] გზა. [illegible] ლონდონში [illegible], რომ რუსეთი [illegible], არც სხვა [illegible], არც თვითონ [illegible] ჩვენს [illegible].

ბათუმი საქართველოა, საქართველო კი ნაწილი სამხრეთ რუსეთის. დიდი ხანია რაც იმპერიალისტების თვალი აქეთ არის მიპყრობილი. [illegible] აზიაში. დიდი ხანია [illegible], რომ რუსეთის გზით [illegible] ინდოეთისაკენ [illegible] და [illegible] სულ 8 დღის [illegible]. [illegible] 1868 წელს [illegible] ამხანაგებს [illegible] ეს [illegible], რომ [illegible] გზა [illegible] სამხრეთ რუსეთში—[illegible], [illegible], [illegible], [illegible] და [illegible]... [illegible] იმპერიალისტები [illegible], [illegible], [illegible], სამხრეთ რუსეთი უნდა იქნეს [illegible] და [illegible]. [illegible] გზით უნდა [illegible], [illegible]. [illegible] იმპერიალისტები [illegible]. [illegible].

ეს გზა [illegible] იმპერიალისტებს. [illegible] ის [illegible]. [illegible],—[illegible] ქვეყნების „თვით გამორკვევა", ინგლისი [illegible], [illegible] რუსეთის [illegible]. [illegible], რომ ინგლისიც [illegible] „თვითგამორკვევის" და „დამოუკიდებლობის".

რომ [illegible] და [illegible], [illegible] სამზღვრებში [illegible]. [illegible] „[illegible]" [illegible].

[illegible],—ჩვენ [illegible] ეს [illegible], [illegible], ინგლისს კი, როგორც [illegible], [illegible] საქართველოს, უნდა [illegible] რუსეთი. [illegible] და [illegible].

[illegible] იმპერიალისტებს [illegible] „[illegible]" დამოუკიდებლობა [illegible] ქვეყნების. [illegible] სამხრეთ რუსეთს—უკრაინიდან საქართველომდის. მთელი ამ [illegible], იქ [illegible] სამხრეთისაკენ. ამიტომ [illegible] ის ახლა არა მარტო საქართველოს, უკრაინასაც [illegible], თუმცა იქ [illegible] დამოუკიდებლობა არ არის, არც [illegible]. ინგლისურ-[illegible], იქაურ [illegible] უკრაინის [illegible]. [illegible],—[illegible] ამ ხალხს თვითგამორკვევის უფლებას. ახლა [illegible] ან [illegible] სახელმწიფო. ეს [illegible] სამხრეთ-[illegible]. [illegible] მის „დამოუკიდებლობასაც"...

მთელი ეს სამხრეთ რუსეთი [illegible] თავის [illegible]. აქ არის [illegible], [illegible]. [illegible] ეს. „დამოუკიდებელი" ქვეყნებიდან [illegible] გამოსტანს [illegible] და [illegible] ქვეყნიდან.

ერთი სიტყვით, წინ [illegible] საქმე. ის [illegible] არ [illegible], [illegible] ამ საქმეს [illegible] და [illegible] ხელში არ [illegible]: ბათუმი [illegible]. [illegible] (ეამბერლენაც [illegible]) [illegible], [illegible] ზღვით [illegible] იქიდან საქართველო, [illegible].

არქიმედი [illegible] ხელ [illegible] წერტილი და [illegible]. [illegible] საერთაშორისო [illegible] ბათუმს [illegible] წერტილის მნიშვნელობა აქვს. [illegible], ის [illegible] არა მარტო საქართველოს, [illegible] სამხრეთ რუსეთში, [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] საქართველოს [illegible] დემოკრატიის [illegible]. ბათუმი [illegible], [illegible], [illegible]. ბათუმის [illegible] ბათუმის [illegible] და [illegible]. აქ „[illegible]" [illegible] [illegible] იმპერიალიზმი [illegible] [illegible].

[illegible] ბათუმისთვის [illegible] არა მარტო [illegible]. [illegible] დემოკრატიის [illegible]. ბათუმი [illegible], რომლითაც [illegible] ძალა [illegible]. [illegible] ბათუმში, ინგლისის, [illegible] და სხვა ქვეყნების კაბინეტებში. [illegible] საქართველოში. [illegible] დემოკრატიულ [illegible]. ბათუმში იმპერიალისტების [illegible]—ეს იქნება არა მარტო ჩვენი დემოკრატიის [illegible]. ბათუმის ჩვენთან [illegible]—[illegible] არა მარტო ჩვენი გამარჯვება იქნება. [illegible] ბათუმის [illegible] საერთაშორისო [illegible], იმპერიალიზმი და საერთაშორისო დემოკრატია.

ჩვენი მიმართვა [illegible] ერთ ერთი საშუალებაა ამ ბრძოლაში ჩვენ [illegible]. აქ ჩვენ მხარი უნდა დაგვიჭიროს მთელი ქვეყნის [illegible] ხალხმა.

ს. დევდარიანი

მიმართვა

საერთაშორისო მუშათა პროფესიონალურ კავშირების საბჭოსადმი.

ამხანაგებო, ყველა ქვეყნის მუშათა წარმომადგენლებო!

თქვენ მოგმართავს მუშათა ინტერნაციონალის ქართველთა რაზმი [illegible] და [illegible] მას იმ [illegible] წინააღმდეგ ბრძოლაში, რომელსაც [illegible] დიდი სახელმწიფოების [illegible] საქართველოს რესპუბლიკის მიმართ. [illegible] ოსმალეთის ჯარების [illegible] საქართველოს პროვინცია ქალაქი ბათუმი—[illegible] და [illegible] სამხედრო ოკუპაციის სახით. [illegible] მცხოვრებლებმა, რომელიც [illegible] ქართველ მუსულმანებისაგან. [illegible] და [illegible] თავიანთ შორის [illegible] წარმომადგენლების პირით, რომ მათი [illegible] განვითარება და [illegible] შეიძლება [illegible] საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკასთან [illegible]. [illegible] ბათუმის [illegible] მცხოვრებთა [illegible] ბათუმი საქართველოს [illegible], [illegible] იმისა, რომ საქართველოსადმი [illegible] განწყობილი ადმინისტრაცია [illegible] არ [illegible] სამუშაოებს [illegible] თავისი ნების [illegible]. [illegible] მცხოვრებთა [illegible] თვითგამორკვევის უფლებებს, ბათუმის მცხოვრებთა და საქართველოს ხალხის [illegible] კი არ [illegible]. [illegible] ლონდონის კონფერენციაზე [illegible] შექმნან პატარა ქ. ბათუმის და მის [illegible] დამოუკიდებელი სახელმწიფო და [illegible] ქალაქის და მისი [illegible] ჯარებმა. [illegible], რომ ეს [illegible] „სახელმწიფო" [illegible] მიზნით: [illegible] საქართველოს [illegible] და მისი საშუალებით [illegible] ჩვენს რესპუბლიკაში, [illegible], რომ [illegible] ბათუმის, მას [illegible] საქართველოს [illegible], რომელიც [illegible] საქართველოს [illegible] ხალხთან, [illegible] ქვეყანა [illegible]. ბათუმი [illegible] არის საქართველოში. ბათუმი ეს [illegible] და [illegible] მისი [illegible] განვითარებისა.

ბათუმი [illegible] ჩვენი მუშათა მოძრაობისა; ბათუმში [illegible] საქართველოს პროლეტარიატი; ბათუმში [illegible] ქართველი მუშების ბრძოლის [illegible] თვითმპყრობელობის წინააღმდეგ; ბათუმში [illegible] ქართველ მუშების სისხლი [illegible] ბრძოლაში [illegible]; ბათუმი [illegible] რევოლუციონური პროლეტარიატის საქართველოსი. და ეს არ არის [illegible] მოვლენა: [illegible] პროლეტარიატის [illegible] იქ [illegible], სადაც [illegible], ეკონომიური და [illegible] ცხოვრება, სადაც [illegible] ქვეყნის [illegible] ინტერესები. ბათუმი [illegible] ეკონომიურ, კულტურულ და [illegible] ცხოვრებისა და რევოლუციური ბრძოლის [illegible] ნერვებით; და [illegible] გადაჭრით [illegible] ეს [illegible] ნერვი.

[illegible] ბათუმის [illegible] თავისუფალ [illegible] საერთაშორისო [illegible], რომელიც [illegible] ჩვენი რესპუბლიკის [illegible] და [illegible] კრიზისს. თვით ქ. ბათუმში კი [illegible] შექმნა [illegible], რომ [illegible] წლის [illegible] იწყო [illegible] და [illegible].

[illegible] სამხედრო ძალის, რომელიც [illegible] არ არის [illegible], რომელიც არ იცნობს მის [illegible], არ შეუძლია [illegible]; [illegible] ხელზე [illegible], რომლებიც [illegible] და რომლებსაც [illegible]. ამ ადმინისტრაციის [illegible] არის [illegible], [illegible] ხალხის აზრი, [illegible] და [illegible] იგი, [illegible] საქართველოდან [illegible], [illegible] მის [illegible] ნაწილს [illegible]. [illegible] მუშათა [illegible] იმპერიალისტების [illegible], რომლებიც [illegible] ლონდონის კონფერენციის [illegible] ბათუმის „დამოუკიდებელ სახელმწიფოს" შექმნის შესახებ. მათ [illegible], რომ თუ ბათუმის [illegible] არ შეუერთდება საქართველოს, მაშინ ოსმალეთის იმპერიალიზმი, რომელიც [illegible], შესძლებს [illegible] ხელში [illegible] ეს ქართული პროვინცია. [illegible] ბათუმის [illegible] დატოვა და მხოლოდ [illegible], რომ [illegible]. [illegible] მცხოვრებნი, [illegible].

ლიტური სეიმათ-ხანდაგეს, დაჩაგრული მისთვის ხმელეთ ფეშინტერალის მიერ მიმართავს თავის წარმომადგენლების მიერ საქართველოს რესპუბლიკას და ხალხს მის ლიბერალურ ბათუმის ოლქი და მთელი მოსახლეობის მის ტანჯვა წაგებას. მაგრამ ამას დაკავშირებით [illegible] სათავეწმი ძალიან ფეხლებს, რომლის თანხმობით და კეთილ-ხმელებით ხწყობისებს ბათუმის ოლქში საქართველოს რესპუბლიკის საწინააღმდეგოდ მეშართა რუსს რეაქციონერთა და ოსმალეთის აგენტურისებისა.

ამხანაგებო, საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა შეუწყნარებს საქართველოს მუშათა კლასის სისხლით, მისი ორი წლის არსებობა არის მუშათა და გლეხთა დემოკრატიის ბრძოლის ისტორია თავისუფლებისათვის მიზართული, იმ დემოკრატიის, რომელმაც მოიპოვა თავისი სახელმწიფო და დაუცველ ხალხის მართველობაში. ამ პერიოდში, დამფუძნებელი ბრძოლის პერიოდში, ჩვენ შევძელით შეგვექმნა ყველაზე დემოკრატიული სახელმწიფო მთელ მსოფლიოში, განვატარეთ აგრარული რეფორმა, შევიმუშავეთ ყველაზე მუშათა კანონმდებლობა, შევქმენით დემოკრატიული მართველობის ორგანოები, დავიცავით ყველა სახელმწიფო ჩარევის პრინციპი.

ხალხურობა დროშისაში, ყოველი სახელმწიფოებრივ, კომუნისტურ და კონტრრევოლუციურ დაწესებულებებს. ამ გზით, ჩვენს ქვეყანაში ვეკავშირებით გზას ლიად თავისუფლისაკენ—საერთაშორისოსაკენ. მაგრამ ყოველივე ჩვენი ეს ძალისხმევა გამოდგება, თუ ჩვენ დავეუფლებით ჩვენს მეზობელ გზას ევროპისაკენ და მოვაწყვეთ ჩვენს ზღვა სადგურს—ბათუმს. ოსმალეთის იმპერიალიზმის ბატონობა ბათუმში ჩვენ მოგვიხსნის მიმოსვლას. ბათუმისაგან პატარა სათამაშო „დამოუკიდებელ სახელმწიფოს“ შექმნა, ფეოდალური პატარები რომლებიც იქნებიან ლიდი სახელმწიფოები, ყველა ქვეყნის იმპერიალისტების ხელში გამოიყენებს; ეს მოიყვანს ჩვენს ქვეყანას ეკონომიურ დაცემამდე, გამოიწვევს მისგან მთელ საზოგადოებრივ, სახელმწიფო წყობას და ქართულ დემოკრატიის დაცემას.

ამხანაგებო! ჩვენ ვერ შევეგუებით იმ აზრს, რომ უნდა ჩამოგვცილდეს წითელი, მუშათა ბათუმი, საქართველოს მუშათა მოძრაობის აკვანი. ჩვენ ვიწყებთ გადამწყვეტ ბრძოლას, რომ შევიერთოთ ბათუმი და მისი ოლქი ჩვენს რესპუბლიკას. და ჩვენ ღრმად გვწამს, რომ ამ ჩვენს ბრძოლაში იქნება ჩვენი ხმითი დამხმარებით გვექნება. ჩვენ გვწამს ამხანაგებო, რომ ლიდი ბრიტანეთის, საფრანგეთის და იტალიის მუშები ჩვენ მხარეზე იქნებიან. ჩვენ გვწამს, რომ მთელი მუშათა ინტერნაციონალი აღიმაღლებს თავის ხმას ჩვენი კანონიერი მოთხოვნილების სასარგებლოთ და არ მისცემს ნებას იმპერიალისტურ მთავრობებს ჩაახრჩონ პატარა დემოკრატია, რომელიც ცდილობს და ბრძოლის ხაზებზე იმუშავებს და თავის ცხოვრებას აწყობს საერთაშორისო პროლეტარიატის ილუზიისაზე.

თქვენ მოითხოვეთ ჩვენთან ერთად, რომ ჩვენი სიამაყე, ჩვენი წითელი ბათუმი არ წაგვართვან საერთაშორისო იმპერიალიზმის მიზნებისათვის.

საქართველოს მუშათა პროფესიონალურ კავშირების აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე ა. ხელაძე.

მდივანი ზ. აბდუშელიშვილი.

პრესა

„[illegible]“ (№ 63) ბათუმის პორტო-ფრანკოდ გამოცხადების გამო სწერს:

„ჩვენ ვდგევართ, ღრუბლით მოცულნი, მოსხლეტილი ფაქტის წინაშე.

ბათუმი და მისი მიდამოები, რომლებიც თავის გეოგრაფიული მდებარეობით, ისტორიული წარსულით და ეკონომიური შემადგენლობით შეადგენდა განუყოფელ საქართველოს ერთ ნაწილს. დღეს ეს ნაწილი მოჭრილია მას და ეწოდება „ერთი პატარა ქალაქ სახელმწიფო“ ერების ლიგის მფარველობის და მოკავშირეთა სამი ბატალიონის ჯარების ბიჩქების ქვეშ. არა გვგონია ეს გადაწყვეტა მუდმივი იყოს, ან დაიკმაყოფილოს ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკები. თავისუფალი განვითარება, „პორტო-ფრანკო“ აღებს კარს ყოველნაირ პოლიტიკურ და საერთაშორისო ინტრიგებს და დაუსრულებელ კონფლიქტებს. ეს ნაწილი ქვეყნებში გამოიწვევს გაუთავებელ [illegible] შეუწყნარებელ კავშირ ძლიერს თუ რომელიმე ნაწილზე ხელს შეუშლიან ამიერ-კავკასიის ეკონომიურ განვითარებას და მის მშვიდობიანობას. ეს ჩვენთვის ცხადი და ფიქრია. მაგრამ იმდენად ცხადი და ფიქრია ისიც, რომ ვერც ერთი ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკათაგანი ვერ შესძლებს ბათუმის მოწყობას, სანამ არ გადაწყდება რუსული და თურქული საკითხები. მანამ იარსებს დენიკინის რუსეთი, მოკავშირე სახელმწიფოთა წრეებში იქნებიან ისეთი პირები, რომლებიც მოინდომებენ ბათუმის პორტო-ფრანკო/ შენახვას, რომელიც მოხერხებით ჯარების [illegible] ნახვა და შიგნით დაცულობას. მანამ იარსებენ პოლიტიკური და ინტრიგების მოყვარულ მისაკენ „სოციალიზმი“,—მაქოს ბრიტანეთის თავისუფალ მეფის შეიარაღებული იქნება ბრიტანელებისაკენ. დიახ, ხანამ სოფები ნაწილები მისაკენ დარჩებიან ფიზიოლოგიის და ლეგალურობის მდგომარეობაში, მანამ იარსებს ამიერ-კავკასიის მეგობრული ბლოკი განაგრძობს თავის „ქისასარახის“ (ძლივ-ძლივ) პოლიტიკას, ჩვენ ქვეყანაში ხანგრძლივ მშვიდობიანობაზე და აღმაშენებელ მოღვაწეობაზე ერთთ სიტყვაც არ შეიძლება ითქვას. ამ დროს რისთვის ჩვენი დიპლომატები ქვეყნის, მეჭირის ნოღებისა და „განათლებულ ქვეყნის“ შეუბრალებლობის მოწყვეტ მაგიერ, უნდა ღაფხუკავდნენ სწრაფად დამჯდარიყვნენ, ეცადნენ შინაური უთანხმოებანი და ხელი მიეც ხალხის ძირითადი დემოკრატიული ინტერესები ითვით ამ „განათლებულ ქვეყნის“, „მეხამე ძალის“ ხასიათთა თანამშრომლობით.

ეს არის გადარჩენის ერთად ერთი გზა“.

ბრძანება რესპუბლიკის ჯარების მიმართ.

(17 მარტი 1920 წ. [illegible] № 66).

1918 წლის 1 აპრილს ქართველი ერის ძველმა მტრებმა ისარგებლეს-რა ჩვენი ცხოვრების მაშინდელი კრიტიკული მდგომარეობით, მიიტაცეს სამხრეთ-დასავლეთი საქართველო ბათუმიანათ.

მძიმე და საზარელი იყო ჩვენთვის ეს დანაკლისი და სამწუხარო ყოველდღიურად თავის ყურს, თუ როგორ ანგრევდნენ ამ ორი წლის განმავლობაში ჩვენი ქვეყნის სიმდიდრეს კულტურას და ძველ ქართველ ქალაქს, მაგრამ მდგომარეობის სახელმწიფოს შეცვლა და ხალხის განთავისუფლება იმედებით გართულებულია იყო, რომ იმედოვნებდნენ ეფექტური დიპლომატიის შედეგად შეძლებინათ ამ ხანში მდგომარეობის და მშვიდობიანობა ჩვენი გადაწყვეტა ხალხის.

ქართველი ერის ახლათ ნაციონალური კაცის ამაოცვდელის ჩვენმა მტრებმა და ამ მიწის ერის ბათუმის ოლქში გააჩინეს რესპუბლიკის ბატალიონის და მისი ქვეყნის-დასავლეთ ხაზის-ფეხოლის მეზობლობა.

ახლოში მდგომარეობამ იძულებული გაგვხადა ამა წლის 20 თებერვალს გაგვეცა ბრძანება რესპუბლიკის შეიარაღებულ ძალების შესახებ საქართველოს ფეხმოწყობის დაცვის შესაძლებლობის ინტერესებთან დასავლეთ შეერთებისათვის და აჭარაში დავაბანაკოთ მდგომარეობითა სურვილით და იქ ყოველივე ხელისუფლება შეიქმნება. ყოველიმე მოქმედება ამ მხრით ღიად ბოლშევიკ-ახალციხე-თურქეთის მიმართულებით ინგლისის მეხაზე ქვეყნით ბრძოლის ეტაპად წინამდებარეობით. გერმანიაში ბრიგადის წინამძღოლობით შეიარაღებული თავისი მოვალეობა: მისი ნაწილები განუხორცი(ელ)ები სამოცდაათი და თავდადებით მოახდინეს ასტრონომიული გადასვლა—3 არშინ თოვლში და 30—გრად. ყინვაში დროშის ბაზარ ხალხმა ხიმანდიხით გადალახა ხაზი, ზედვეგების და კანის (გოდერძის) უღელტეხილები; ამავე დროის მთელი ბრიგადის დრამატიზმი არ ყოფილა არც ერთი შემთხვევა რამე საყვედური შეუსაბამობისა, ან ფეხლის მიწის შეწუხებისა, თუმცა ყინვის გამო ჯარი ხმირათ რამდენიმე ჰტერს სურსათი საჭიროებით და სხვა სახმედრო მოწყობილობით.

ხსენებულ ბრიგადის ახლათ წინამძღოლი მოქ ყველა აიხსნება მისი შემადგენლობის სრული პოლიტიკური და სახელმწიფო მოთხოვნების-განცხადებით. ვხედ, რომ ბრიგადის სახებით შეუწყნია რესპუბლიკის ცხოვრების დღევანდელი მომენტი, მისი ინტერესების დაცვა და ქართველი ერის უზენაესი ნების-ყოფის სრული ხალხით.

აღფრთოვანებით მეხამე ქვეყნით ბრიგადის ახლო მოქმედების, მოვალეთ ვიცით ჩვენ თავს გამოვუცხადოთ სამსახურის პირველ ყოფილი შეგვიძლია მის შემადგენლობისა და ჯარის კაცებს. ყოველივე ეს სრული თავმდებობაა იმისა, რომ მეფობის ჯარი ხამოღოთი განმტკიცდება, გაფოლადდება და იქ მთელი თავისი ძალ-ღონით დაიცავს რესპუბლიკის არსებობას და ქართველი ერის ზოგი ღირსს მიწოდებას მოიმოქმედებს მოვალეობას.

ხამხედრო მინისტრი გრ. ლორთქიფანიძე.

წყალნი წაგლენ...

ბათუმზე წერა, ფიქრი, ლაპარაკი ერთი ერის არ ყოფილა მოსაწყენი.

ბათუმის ჭრილობები, ახე იწყებს მოგრთოებებსაც ჩვენს, რომ ბათუმზე ერთხანი მზრუნველობა გამოუჩენია ფოლე ქართველს, განვრჩილდამ მეგობრობისა.

და ეს იმიტომ, რომ მთელი ეს მხარე, დასახლებული ქართველთა ტომით, მუდამ ყოფილა საქართველოს მტერთა ხათარიშოდ...

ჩვენ არ ვყოფილავთ იმ ბრძოლის მოგონებებს, რომელიც როგორც ძველის გადმოცემა მოგვითხრობს, სწორედ ბათუმის მიდამოებში კოლხებს და არგონავტებს შორის იმ ოქროს ვერძის გამო, რომელიც კოლხიდის ტყეში იმყოფებოდა დრაკონის მფარველობით.

ჩვენ არც ქსენოფონტის, სტრაბონის, პტოლომეოსის სახელები გვინდა ვახსენოთ იმის აღსანიშნავად, თუ როგორ მამაცურად იბრძოდნენ კოლხნი ბერძნების და სხვათა წინააღმდეგ.

არც იმ ამბებების მოყვანა საჭიროა ისტორიიდან, თუ როგორ ებრძოდნენ ვრმანების საქართველოს კარებთან ბერძნები და სპარსელები. შემდეგ არაბების შემოსევა, მთელი მხარის განადგურება, მერე მაგრამ მეფიახს შორს ბათუმის აღდგენა. 1080 წელში თსმალების შემოსევა. გაოხრება მელის ლამარცხება. მისი აჭარაში იმერეთში გაქცევა. თურქეთა ბრძოლებით მთელი მხარის გაცხება. ლაზისტანის, შავშეთის და აჭარის დაპყრობა—მაჰმადიანობის დანერგვა, ქალებისთვის ნამუსის ახდა. შემდეგ თამარ მეფის მიერ ტრაპიზონის სახელის შექმნა—ეს და სხვა ამგვარივე მოგონებები, ბათუმთან დაკავშირებული, აჩენენ პოემელიარებულია ჩვენში, რომ ყველა ერთიანად ამპარტავნებითი იგონებს მათ.

ვეღარ ეს გადმოვცემისი, ისტორია მხოლოდ ერთს გვეუბნება: საქართველო მარტოებრივად თუ გამარჯვებულ განმტკიცდა ამ ბრძოლებიდან, ის ორი-ვე შემთხვევაში იყო სახელოვანი მებრძოლი—თავისი სახელის და მიწის დამცველად დამდგარი.

და ეს ყველაფერი ხდებოდა იმ ადგილას, რომელსაც ეხლაებრი დღე 6 წელია ბათუმი...

მაგრამ ამ ტომთა ჩვენ ერთი წამით დავივიწყოთ ძველის ძველ ამბებს, იმ დროისას, რომელიც ასე იყო თუ ისე, მაინც დახავლეთ ევროპასთან ფიცგეთ დაკავშირებული ვენეციით და ვენეციის ხელისუფლებით.

1453 წელს კი, კონსტანტინეპოლის დაპყრობით ოსმალებმა მოიწყვიტეს საქართველო დასავლეთ ევროპას, ჩინეთში მოიმწყვდიეს ის, რომ ამ მირადებში მოექცეოდა, გადაიარაღებისთვის.

ამ ხნიდან დაწყებული თითქმის მთელი ხუთასი წლის განმავლობაში საქართველოს ბრძოლის ასპარეზი იყო.

ებრძოდა საქართველოს:
ოსმალეთი,
სპარსეთი,

ოსმალეთი სპარსეთი ამგვარივე ერთობივნენ ებრძოდნენ საქართველოს ტერიტორიაზე როგორც სუნიტები და შიიტები, როგორც ახლანდელი ენით რომ გამოვთქვათ, იმპერიალისტები...

საქართველო კი დაუპირდებოდა როგორც საქრისტიანო ქვეყანა, ებრძოდნენ „ფელებების“ ბრძოლის ერთის, როგორც ურბანიზმებული „კონსიკი“.

განა დაუდგენ განვაცხოვთ ისეთი პერიოდები ამ ხნის განმავლობაში, როცა საქართველო ერთიანი და ამავე დროს ხმარებს ოსმალეთის, სპარსეთის, რუსეთის და სხ ?...

ოსმალეთი იმ დროის ისეთი ძლიერი სახელმწიფო იყო, რომ მთელი ევროპა მისი ძლიერების წინაშე მკრთალდა. უნგრეთის დაპყრობის შემდეგ (1526 წელს) ავსტრია შეშინებული იყო მის მიერ მოლოდინ გზა.

მერეთ ამ იმაზე ლაპარაკი, თუ როგორი სახით გადარჩენა საქართველომ ოსმალეთ ბატონების ძლიერებანი! ეს ყველასთვის ცნობილია.

ერთის მხრით სპარსეთი, მეორეს მხრით ოსმალეთი, აი ვინ ართმევდა საქართველოს!

1553 წ. კი სპარსეთ-ოსმალეთის ხაზი საქართველოს გაყოფილი დამრიგდა: აღმოსავლეთი საქართველო ერგო სპარსეთს, დასავლეთი-ოსმალეთს.

მაგრამ ამით არ დამთავრებულა ბრძოლა საქართველოს წინააღმდეგ. თავს ესხმოდნენ საქართველოს, იმ მტრებს იგერიებდა, რამდენადაც კი მას ამისი ძალღონე შესწევდა.

ახეთში მდგომარეობამ საშინლადეთ დაიცვა საქართველო ყოველის მხრით.

ისტორიას გადმოცემით—„ქვეყნის სამართლები ძალი მეფეები ოსმალეთა და არაბთა გაიძვი სწავლელ ნიზიკით ფუნ მოღვაწეობ. საქართველოდ მეგა მოვაჭრებული სხვადასხვა გავერთიანებით საქმიდ ყველაფერის. თავმდებელი და ხმარებული კი ამ მეგზობიც თანამედროვე ერთის სახელისათვის ცოცხალ ძალს, რის გამო ამ სახელმწიფოებში საქართველოში გაიზარდა ტყვეების ვაჭრობა. მე-17 საუკუნის პირველ ნახევარში ქვეყნის ხანშიაზე მოგითხრობდ ოსმალეთის ბაზარზე 10—13 თოვლიდის წელიწადში, ხოლო ხელნარიდან 10—15 ათასი...

„1672 წელს ოდიშის ხანაპირაზე 25—40 წლის მამაკაცი ღირდა 10 მან., ახალგაზრდა ქალი—13—18 წლისა 18 ერთი მესამედი მანეთი. ოსმალეთის მთავრობა თავისუფას აღგენებდა, რომ ტყვეობით ვაჭრობა არ შეწყვეტილიყო და ყოველის მხრით „ხელს უწყობდა მას“.

ასეთ დღეში იყო საქართველო ევროპასაგან, კულტურულ ქვეყნებისაგან მოწყვეტილი. ვერ დასამყარა საქართველომ ევროპასთან უშუამავლო კავშირი. ოსმალეთი ძლიერი აღმართება ერთ მარტო საქართველოზე, არამედ—ევროპაზედაც კი!..

მხოლოდ რუსეთის საშუალებით შეიძლო საქართველომ ევროპასთან დაახლოვება.

ეს ახალი ხანის დასაწყისი იყო საქართველოს ცხოვრებაში...

მაგრამ საქართველო დამთვლის გლისა უშუამავლოდ, პირდაპირ დაეკავშირებინა კავშირი ევროპასთან და განა წარმოიდგენდა ვინმე, რომ მასთვის ეს ახალი გზა ასე „გაიხსნებოდა“ ევროპის დაწინაურებულ სახელმწიფოების მიერ?

განა ვინმე წარმოიდგენდა ახეთ მარობებში საქართველოს უმართებულ?!

ამიტომ მიიღტუოდა და მიიღტვის საქართველო დასავლეთისაკენ?!

მაგრამ ისე, როგორც ოსმალ სპარსელებ არაბებ მონგოლებმა ვერ შეინარჩუნეს საქართველოს ვერც ერთი კუთხე, აგრეთვე ბათუმსაც ვერ შეინარჩუნებს ევროპელთა ძალა, გარდა საქართველოსი...

„წყალნი წავლენ და წაწავლენ, ქვიშანი დარჩებიან“. გ. მ.

„კართბეგი უნდა დაინგრეს“, ბათუმი დაგვიბრუნდეს!

1918 წლის 1 აპრილი წამების შავ ჯვარად აღიმართა საქართველოს წინაშე. ის ჩვენთვის უსასტიკესი ფიზიკური და მორალური ტანჯვის დღე იყო. ყოველთვის, ამ დღის მოგონებას მე ვუნებურად ვუკავშირებ შავად დახურულ სამგლოვიარო პროცესიას და ზარების მწუხარე რეკვას.

ამ დღიდან დამწუხრდა ჩვენთვის ბათუმის მუდამ გამჭვირვალე ზღვის მრავალ-მეტყველი ლურჯი და აჭარის უტები ტყის მოლხინებული მოიაღლა დაჭრილი გული მთლიანად შეიცვალა.

მოულოდნელად ჩაეყარა სინათლე და თითქოს ყველაფერი დაბნელდა.

დავბრმავდით, რადგანაც ბათუმი ჩვენთვის იყო ფანჯარა სარკისა მზიანი მკვიდრი თვალი.

დავბრმავდით, რადგანაც ბათუმით ჩვენ ვხედავდით ყველა ფერი ზღვის ხილული და თვალდაუწვდენელ ზღვის გაშლას.

საქართველო იქცა ამ ზღაპრულ ასულდ, რომელსაც ანგარებით შეუბრალებლობით თანამგზავრება თვალები დახთხარა და შავ ბნელ ამოსავ გაუვალ ტყეში მიაგდო.

ამ ზღაპრულ ასულივით საქართველო გულით დატირებულა წამების ცეცხლში გაიღვიძა და მწუხარებას, შეურაცყოფილ გრძნობის და მოუთმენელი დეტეინით მოელოდა სამართლიანობას.

მაგრამ ამაოდ.

მას არ მოესმა იდუმალი ხმა:

„წამოდექ, გაიწი წინ! იქ ახლო ნახავ ზაფხულების წყაროს, მანიშნე მით წყლით და კვლავ თვალები თვალდაგიბრუნდება“ო.

დიდიხანი იმედის გაცრუებამ გვარ-გვინა.

ჯალათის მიერ ჩადენილი უსამართლობისა ისტორიული ბორკილები დიდხნის ქვეყნის უმაღლეს მსაჯულებისაგან გამართლებულია და დაკანონებული საქართველო რჩება დახრუ ვებულიდ.

მისი გრძნობა ნაწყენებულია და შეუაცყოფილი. მაგრამ... მისი ისტორიის ჯვარი დასრულებულა. საქართველო შესდგა: ის იყო, არის და იქნება.

ის, ვინ გაძლებს უსამართლობა—ის დაიბრუნებს ბათუმს.

ამ მწვეთნარი მიზნით უნდა გაერთიანდეს ყოველი ქართველის აზრი და გრძნობა.

და დღიდან ყოველი ჩვენი სიტყვა უნდა იწყებოდეს და თავდებოდეს ასე: „კართბეგი უნდა დაინგრეს! ბათუმი უნდა დაგვიბრუნდეს“!

ალ. ლორდქ(ი)ფ.

ბათუმისაკენ

არისოდეს ქართველ დემოკრატიის არ მიუღია ისეთი საწყენარი ცნობა, როგორიც არის ბათუმ აჭარის მოწყვეტა დედა საქართველოსან ანტანტის მიერ. ეს მხარე გამოცხადებულია ცალკე სახელმწიფოთ. მერე ვინ არის დაინტერესებული ამაში?

ჩვენ გვგონია, რომ ჩვენი მტრები აწარმოებენ მთელ დიპლომატიურ პოლიტიკას ამის შესახებ ჩვენს წინააღმდეგ, როგორც ეს ანწინდა კიდევაც მათი გამოსვლებით. ასეთ მათ სურვილებს რასაკვირველია, წინდაგი არ ექნებოდა თუ კი ისინი წყვიათდებოდნენ იმ შემთხვევებს, რომ ბათუმის პორტით სარგებლობა შეუძლებელი იქნებოდა მათთვის, ჩვენთან შეუთანხმებლად, განსაკუთრებით ბათუმის გზით მანძილზე, მდებარეობს მხოლოდ საქართველოს ტერიტორიაზე.

ასეთი გადრუნის მოსაზრებით იყო, თუ მათი გულქვეიდობით, ამ ბოლო ხანებში აღდგენდა აჭარიზმი და სომხეთმა თავისანი მთავრობისა და გადლეგიანი გაზეთების სახით, შესცვალეს კიდეც ტონი და დაიწყნენ ბათუმის საქართველოსთვის გადაცემაზე. ეს ახლაც უნდა გადაწყდებოდეს აუცილებლად, ვინაიდან თვით აღგილობრივ მკვიდრთა უმრავლესობის ინტერესები და სურვილიც ამას გარკვევით მოითხოვდა.

მაშ, როგორი გადაწყვეტა ასე უსამართლოთ ბათუმ აჭარის ბედი?

როგორი შეეძლოთ ოსმალეთის ჩეტნიკებს და მეზობელ პანისლამისტებს დაარღვიონ საქართველო ქობულეთ აჭარაში საქართველოს წინააღმდეგ? ერთი ხელის გაქნევით შეეძლო მათი იქიდან გარეკვა და ამ მხარის შემოერთება საქართველოსთან ინგლისს, რომ ეს მას სურვებოდა.

საქართველოს დემოკრატიამ უნდა შეიძლოს და გაიგოს ისეთი ნაბიჯი, რომელიც ასეთ უსამართლო გადაწყვეტილებას ანტანტ სახ გააბათილებს, ვინაიდან ჩვენი არსებობა უბათუმოთ შეუძლებელია. ჩვენ გვინდა დამოუკიდებლობა არა მარტო, არამედ თავისუფლების მიერ შეიძენებიდან განმტკიცებული. პროგრესისაკენ. და თუ მართლაც ეს უსამართლობა არ შეიცვალა სამართლიანობის ანტანტის ნებისყოფის, მაშინ ჩვენ რაღა დაგვრჩენია იმის მეტი, რომ ყველამ გავწიოთ ბათუმისაკენ.

თუნდაც, რომ 1000 საქ ნი სიმღერა ქვეყნებლაი ააშენონ საქართველოსა და ბათუმ-აჭარის შორის, ჩვენ პიროვნებით მაღლა გადავფრინდებით ჩვენ ძმებთან შესაერთებლად. ჩვენ არ გვინდა არც ერთი გოჯი მიწა უცხო სხვისა, მაგრამ ჩვენსასაც არავის დავანებებთ.

მღვრიანი ბეზ ქებურია.

ბათუმი და საქართველო

„ვით სპილო, სპილო არ ვარგა,
თუ მას არა აქვს ხორთუმი:
ვერცა ქართველი ქართველია,
თუ მას წაართვეს ბათუმი“.

აკაკი.

ვინ არ იცის, რომ ჩვენი ტურქი ხამშობლო ყოფილ რუსეთის იმპერიის საზღვრებში უძვირფასეს და უფრო თვალ-მოფარებით ითვლებოდა და თვალსაჩინო ადგილიც ეჭირა ამ გვერძებში. აი, სწორეთ ასეთი ძვირფასი და კიდევ უფრო მეტიც არის საქართველოსათვის მისი სისხლით და ხორცით ნათესავი ბათუმი და მისი ოლქი. ბათუმი და მისი ოლქი ისეთივე „ცა ფირუზ, ხმელეთ ზურმუხტი მხარეა“, როგორიც მისი დედა საქართველოა. მეორე, ამ კუთხეულ მხარეებშიდაც ისეთივე „ხალხი მუდამ, გულადი, მებრძოლი შვილის მედინა“ სცხოვრობს, როგორიც მის დედა საქართველოში. მესამე, აქაურმაც ისე ალერსიანათ და ხიყვარულით ესალბუნება ტუჩია თავის მამის შვილს ენას და ისეთი ტკბილის მით უმღერის მას ნანინას მშობლიურ ქართულ ენაზე, როგორც მისი ფურიანი დები ქართველი დედები თავიანთ შვილებს. მეოთხე—აქაურიც ისეთი მკვირცხლი ენა-ტკბილი და ზნე ჩვეულებიანი არიან ქართველი მაჰმადიანები, როგორც ეს დედა საქართველოშია.—ქობულეთის სოფლები, ცეკვა-თამაში, ენა, ლაპარაკის კილო და სხვა თვისება, რაც ქართველებისაა. მთელი ბათუმის ოლქის მკვიდრთა გვარები და სოფლების სახელებიც წმინდა ქართულია და ქართული. მეხუთე, აქაური ბუნება, მთა, ტყეველი, დელე-მდინარენი და ზღვაც ისეთივე თვალწარმტაცი სანახავია, როგორც დედა საქართველოს ბუნება. დიახ, აქაურაც ისე მომხიბლავათ მოჩუხჩუხებს და მოდუდუნებს ანკარა წყარო დანარენი, როგორც ეს დედა საქართველოშია. მეექვსე, ბათუმი და მისი ოლქი, ეს ხომ შიშველი საქართველოსი ევროპისაკენ გასავალი და როგორც კარგი ოჯახის და გზა-გარეშეს პატრონი უშიშრათ და უკეთოთ ვერ იცნობენ და ვერ დარჩება, ისე ვერც საქართველო უბათუმოთ, და რათ ვერ შეუგნიათ ეს ჩვენს მეზობლებს, გასაოცარია —ერთი სიტყვით, ბათუმი და მისი ოლქი, როგორც ბუნებით, ისე გეოგრაფიით და ძველი კულტურით და ეთნოგრაფიულად საქართველოს და მისი დვიძლი შვილია. დიახ, იგი შიშველი არის მისი და საძირკველიც და ყველა ამის შემდეგ ნეტამ რა გასაკვირველია, თუ დედას საყვარელი შვილისათვის გული უწუხს და მის ჩახუტებას ნატრობს! ნუ თუ არ არის დრო, რომ ეს საყვარელი შვილი ოთხასი წლის ტყვეობის შემდეგ, ეხლა მაინც ამ ქვეყნის განახლების ჟამს თავის საყვარელ და მოსალოდნ დედას დაუბრუნდეს და მაგრათ ჩაეკრას მის გულ-მკერდში.

დიახ, დრო არის, რომ ჩვენი ნესტან-დარეჯანი ტყვეობიდან განთავისუფლდებოდა ბედი იქნეს და აი კიდევაც მოიდგა ღიდი შოთას მიერ აწერილ ქაჯეთის ციხს ჩვენი გმირები ხამზოლ ფანა-შქ ითლ და ეხლა თავიანთ ციხეში... გზით შეიყვან ციხეში... ხსნან ტუ(?)... ჩუბრძოლდეულმა.

და გამართულია დიპლომატიური მიწერ-მოწერა ყველასთან, რომ უსისხლოთ გამოიხსნან ტყვეობიდან ძვირფასი ნესტანი და ჩვენც ვუსურვოთ მათ ბრწყინვალე გამარჯვება და დღეგრძელობა. მართალია, დღეს ამ კუთხის ზოგიერთი გამოუცდელი და გზა-აბნეული, ვიღაცვიდაცების მიერ გაბრიყვებულნი ცალი თვალით ტყისაკენ იცქირებიან, მაგრამ ჩვენ გვწამს, რომ ბოლოს ისინიც მიხვდებიან თავიანთ შეცდომებს და მხარში ამოუდგებიან თავის ძმებს და ნათესავებს და ქაჯეთის ციხის გასალებს თვითონ ჩააბარებენ გმირ ტარიელს, რომელიც შევა თუ არა ციხეში, სიყვარულით გადაეხვევა ტყვე ნესტან-დარეჯანს და აი, მაშინ დადგება ჩვენში დიდ ნათელ მზიანი, სავსეთ სიხარულის და უხომო სიყვარულის.

ვახილ მახაუდია.

ბათუმი საქართველოს კარია!

ამხანაგებო! ორი წლის წინეთ ოსმალეთის ფაშებმა და ბეგებმა მახვილით მოგვტაცეს ბათუმი—აკვანი რევოლუციისა, სადაც პირველათ დაიღვარა მუშათა უმანკო სისხლი მეფის თვითმპყრობელობასთან ბრძოლაში.

ოსმალეთის ძლიერება შეირყა. ბათუმის ოლქი გამარჯვებული კოალიციის დიპლომატიის ინგლისის მეთაურობით ბათუმი სპეკულიაციის ბუდეთ გადაიქცა. საქართველოს კარი ევროპისაკენ იმპერიალისტებმა ჩვენი რესპუბლიკას დასახშობლათ გამოიყენეს. მთელი ოლქი ფეოდალური დენიკინელთა და ოსმალეთა აგენტების ხელშია. უკანასკნელი ხელ დაფარულ ბელ შეუკეთ თარეშში, რომელნიც პანისლამისტებთან ერთად დამოძმდ ქ. ბათუმი და ბათუმის ოლქი თავის ხაზარეში ასპარეზათ გამოიყენონ და საქართველოს დემოკრატიას მახვილი ზურგიდან ჩასცენ, როცა ჩრდილოეთიდან წითელი არმია მოიდება და განიზრახავს ჩვენ საზღვრებზე დემოკრატიულ წყობილების დანგრევას. დემოკრატია განსაცდელშია! თავისუფლებას საფრთხე მოელის! მუშათა კლასი ფეხზე უნდა დადგეს; ის ვერ შეურიგდება იმპერიალისტთა თარეშს ბათუმში. ბათუმმა ყველა გამოთქვა თავის ნება-სურვილი, ქალაქის არჩევნები დამთავრდა, რომელიც წარმოებდა დემოკრატიულ საარჩევნო საფუძველზე. ბათუმის ხალხმა დიდი უმრავლესობით გამოთქვა სურვილი საქართველოსთან შეერთებისა. წინათ, ოლქის მცხოვრებმა, მეჯლისის სახით საჯაროდ გამოიტანეს დადგენილება ჩვენს რესპუბლიკასთან ავტონომიურ საფუძველზე შეერთებისა. მაგრამ ინგლისის სარდლობა ვგნ. კუკ-კოლისის მეთაურობით მედგრათ ებრძვის ხალხის ნება-სურვილს. მან ოლქი ხაძარცვათ სპეკულიანტებს და ბნელ ელემენტებს გადასცა, მან შექმნა ბათუმიდან კარიკატურული სახელმწიფო და ცდილობს საქართველოს დემოკრატიას ევროპისაკენ მიმავალი კარი დაუხშოს და მას თავისუფლება წაართვას.

ამხანაგებო! საქართველოს მშრომელი ხალხი ვერ შეურიგდება იმპერიალისტთა თარეშს ბათუმის ოლქში, ის ვერ მოითმენს ბნელ საქმიანობას პან-თურქისტებისა და ბელშევიკების კავშირზე დამყარებულს.

ბათუმი საქართველოს კარია.

ბათუმი რევოლუციის აკვანია. ჩვენ მოვითხოვთ ბათუმის შემოერთებას! ბათუმის ოლქი სამხრეთის საქართველოა! ჩვენ მოვითხოვთ საქართველოს გაერთიანებას!

საქართველოს პროფესიონალურ კავშირთა აღმასრულებელი კომიტეტი.

თფილისის პროფესიონალურ კავშირთა საბჭო.

გერმანიაში

(ფრანგული ცნობებიდან)

პარიზი. ბერლინის მდგომარეობა კვლავ ბუნდოვანია. გერმანულმა საყოველთაო გაზეთმა ორშაბათს გვამცნო, რომ ლერხენფელდმა და ბერლინის მთავრობათა შორის შეთანხმება მოხდა შემდეგ საფუძველზე: კაპმა უარი იტყვის მთავრობის უფლებაზე, ბაუერის კაბინეტი გადადგება და შეიძლება (?) კაბინეტით. რეიხსტაგის წევრთა არჩევნები უნდა მოხდეს ორი თვის განმავლობაში. მას შეუერთდება შრომის პალატა (?) რესპუბლიკის პრეზიდენტს ხალხი აირჩევს.

შტუტგარტი. ბაზელი და ციურიხი ურთიერთ ცნობებს კაპთან შეთანხმების შესახებ. მიუხედავად ამისა, ბერლინში სწარმოებს მოლაპარაკება. კაპმა სამინისტროს შედგენა ვერ შეძლო. მის მხარეზე აღმოსავლეთი პრუსია, სილეზია, მეკლენბურგი და ბავარიის ნაწილი მიმხრობილა, ბრემენის, ჰამბურგის,

შემნიტცისა და ნიურნბერგის მუშათა ცენტრები და ნავთსადგურები. ორშაბათს ბერლინის ზოგიერთ ნაწილში სასტიკი შეტაკება მოხდა. ჯარები ესროდა ხალხს. მრავალი მოქალაქე დაჭრილი და დახოცილი. ასეთივე ამბავი მოხდა ლეიპციგშიც, სადაც მოკლულ იქნა ასი ტუსაღი, რომელნიც იამპარაკზე იყვნენ. სისხლის მღვრელი შეტაკებანია აგრეთვე კილში. დიდ ცენტრებში გაფიცვებია.
(ლიონის რადიო სადგურის ცნობიდან)

ლეიპციგში რამდენიმე ასეული მსხვერპლია. გამბურგში, სადაც სახალხო გვარდიამ ბალტიის ჯარები გააქცია, მოკლულია 60, იენშიც ამდენივე მოკლული. კილში, გაგენში და ვესტფალში ნამდვილი ბრძოლა იყო არტილერიისა და ტყვიის მფრქვევლების საშუალებით. დეპეშების ცნობით მუშებს ჯარებისათვის ორი ზარბაზანი წაურთმევიათ. სილეზიის მეშახტეებში გამოაცხადეს საყოველთაო გაფიცვა, რომელიც გრძელდება ქალაქების უმეტესობაში. სხვათა შორის, შტუტგარდშიც, სადაც ებერტის მთავრობა იმყოფება. რაინზე დღემ მშვიდობიანათ ჩაიარა, ყველგან მუშაობენ და საერთო ხასიათის ინციდენტი არ მომხდარა. ფრანკფურტისა და კელნის დიდი გაზეთები ბერლინის სამხედრო მთავრობის წინააღმდეგ მკაცრ წერილებს ათავსებენ.

პარიზი. 17 მარ. მილიტარისტებისა და კომუნისტების ცდით გერმანია ანარქიამ მოიცვა. სამხედრო რეაქციას თავის განკარგულებაში ჰყავს 150 000 აფიცერი და ამდენივე გაწვრთნილი ჯარისკაცი, მაგრამ სინდიკალისტების ოპოზიცია მეტად ძლიერდება. არეულობა მოხდა გამბურგში, დრეზდენში მოკლეს 10, ბერლინში მოკლეს 50 და დაიჭირეს 200 კაცი, ლაიპციგში ხშირი სროლაა. ბერლინსა და მის მიდამოებში მოკლულია რამდენიმე ათეული კაცი. ჰალდენბურგში კაპს დეპეშა გაუგზავნეს, რომ მან ბერლინიდან ჯარები გაიყვანოს. ხმა დადის—კაპი და ფონ ლიუტვიცი ჯერაც არ გადამდგარან. ეროვნული კრება შტუტგარტში შეიკრიბება ხუთშაბათს, რადგანაც წევრებმა რკინის გზების გაფიცვის გამო დროზე მისვლა ვერ შეძლეს. საგარეო საქმეთა კომისია ოთხშაბათს შეიკრიბება. ებერტი, რომელიც შტუტგარტში მივიდა, ძველი მთავრობის მდგომარეობას მტკიცედ სთვლის. ის ირწმუნება, რომ დემოკრატიული უმეტესობა გაიმარჯვებს. მართალია, ბაუერის კაბინეტის მდგომარეობა თანდათან უფრო მტკიცე ხდება.
(ბალ შვეიცერის ცნობებიდან)

ლიონი. ძველსა და ახალ მთავრობას შორის შეთანხმება არ მომხდარა. ბერლინში შეტაკებას დიდი სისხლის ღვრა მოყვა. მრავალ ადგილს მოხდა ჯარსა და ხალხს შორის შეტაკება, დრეზდენში 40 მკვდარი და რამდენიმე ასეული დაჭრილი.

დეპეშები

(საქართველოს დეპეშათა სააგენტო)

18 მარტი.

ფრანგული პრესის ცნობები.

გერმანიის ამბები და ლონდონის კონფერენცია.

ლონდონის კონფერენციის შესახებ გაზეთი „პტი პარიზიენი" შემდეგს გვაცნობს: ლორდ კერზონმა, რომელიც კვირას დილით ტულონიდან დაბრუნდა, საგარეო საქმეთა სამინისტროში მოიწვია არა მარტო უმაღლეს საბჭოს წევრები (2—3 სიტყვა გამოტოვებულია). არამედ—ზოგი თავისი კოლეგაც სამხედრო, ლორდ კერზონი, უინსტონ ჩერჩილი, სამხედრო და საზღვაო მინისტრი და რამდენიმე პირი სამხედრო და საზღვაო უწყებათა: ამირალი ბიტი და გენერალი ბრაკლეი, რათა მათთან ერთად განეხილა გერმანიაში მომხდარი მოვლენები. კონფერენციამ, რომელიც დაიწყო შუადღეზე, ორ საათამდის გასტანა. დაესწრო ვენიზელოსიც. საერთო მსჯელობამ გამოარკვია შეხედულებებში არა მარტო სრული თანხმობა, არამედ მოკავშირეთა მტკიცე სურვილი, რომ გერმანიის კრიზისს მშვიდობიანათ შეხვდნენ, ჯერ-ჯერობით საერთო აზრი ასეთია, რომ უცადონ, თუ რა მოხდება, მაგრამ თვალი კი აქტიურად ადევნონ. რაც შეეხება ზომებს სიფრთხილის შესახებ, ის ერთიანად მიანდეს მარშალ ფოშს, მარშალ ვილსონს და მოკავშირეთა უმაღლეს აფიცრებს, რომელნიც ეხლა მაინცში იმყოფებიან. ეს ხელს არ უშლის ამირალ ბიტის და ბრიტანეთის ფლოტის სამინისტროს მოემზადონ იმ შემთხვევისათვის, თუ მდგომარეობა მათ ჩარევას მოითხოვს.

ელჩთა კონფერენცია

ელჩთა კონფერენცია შეიკრიბება ოთხშაბათს მილერანის თავმჯდომარეობით. ის განიხილავს იმ პასუხებს, რომელშიც მოკავშირეთა მთავრობანი გამოსთქვამენ თავის აზრს იმ ნოტის შესახებ, რომლის გაგზავნასაც გერმანიის მთავრობისადმი ფოშის მოხსენების გამო მილერანი აპირებდა. ამ ნოტაში მოთხოვნილი იქნება, რომ გერმანელებმა დაასტურონ ის მტრული მოქმედებანი, რომელიც მათ ჩაიდინეს მოკავშირეთა საკონტროლო კომისიების წინააღმდეგ.

მარშალი ფოში.

ორშაბათს დილით მარშალი ფოში მაინცში დაბრუნდა. მატარებლიდან გამოსვლის დროს მას შეხვდა გენერალი დე გუტი. მას სამხედრო თათბირი ქონდა მოკავშირეთა ჯარების მთავარსარდლებთან. მარშალი უნდა დაბრუნდეს სამშაბათს საღამოს.

შლეზვიგის პლებისციტი.

იტყობინებიან, შლეზვიგის მეორე ზონაში მომხდარ პლებისციტის შესახებ. ხმის უმეტესობა გერმანელებს მიუღიათ.

გენ. ავერესკოს კაბინეტი.

ბუქარესტი. (დასაწყისი გამოტოვებულია). მეფემ გენერალ ავერესკოს მიანდო კაბინეტის შედგენა. პოლიტიკურ სცენაზე გამოჩენა გენერალ ავერესკოსი, რომელიც ამ რამდენიმე ხნის წინეთ პარლამენტში აირჩიეს, ამტკიცებს იმას, რომ რუმინეთის პოლიტიკა მოკავშირეთა პოლიტიკასთან მჭიდროთ შეკავშირებული რჩება.

იაპონიის კრეისერთა დივიზია

იაპონიის კრეისერთა დივიზია კვირას ბაზერტიდან მალტასკენ გაემგზავრა.

ლიონის რადიო სადგურის ცნობები.

პალესტინის და სმირნის საკითხები.

„ეხო დე პარი" იუწყება: ლონდონში შეყრილ უმაღლესი საბჭო თავის ერთერთ უკანასკნელ სხდომაზე პალესტინის საზღვრებს არკვევდა. ხელახლა განიხილეს სმირნის საკითხი.

რუსეთის შესახებ.

მოკავშირენი ითვალისწინებენ პასუხს რუსეთის საქმეების შესახებ ამერიკის მთავრობის მიერ ახლად გამოგზავნილ ნოტაზე. ეხლა ცხადია, რომ კონფერენცია დანიშნულ დროს ე. ი. 20 მარტს არ შესდგება. მაგრამ მოკავშირენი სიამოვნებით იღებენ პრინციპს დღეიდან სრულ გამორკვევას მოლაპარაკებისას, რომელსაც ადგილი აქვს კოპენჰაგენში მათ წარმომადგენლისა და რუსს კოოპერატივთა წარმომადგენლებს შორის. უკანასკნელი ცნობებით საბჭოთა მთავრობა მოითხოვს, რომ ლიტვინოვი ლონდონში დაშვებული იქნება საბჭოთა მისიასთან ერთად, რომელიც იქ უნდა მივიდეს, მაგრამ აქამდის ეს წინადადება მიღებული არ არის.

გერმანიაში მომხდარ ამბების გამო.

კონფერენციის სხდომა შესდგა სამშაბათს მილერანის თავმჯდომარეობით ის გერმანიის ამბებზე თათბირობდა მაგრამ არავითარი გადაწყვეტილება არ მიუღია.

საფრანგეთის რწმუნებული შტუტგარტში.

საფრანგეთის საქმეების რწმუნებული ლეონ ბრაჟერი შტუტგარტში მივიდა. მან საჩქაროდ ინახულა მინისტრი მიულერი, რომელმაც მას დაახლოვებით მდგომარეობა გააცნო და განუცხადა, რომ საზავო კონფერენციის თავმჯდომარეს მასთან მჭიდრო დამოკიდებულება აქვს და რომ ის მიმდინარე საკითხებს აწარმოებს კონსტიტუციონური მთავრობის სახელით.

ჰოლანდიაში.

ჰოლანდიის მთავრობამ მიიღო განსაკუთრებული ზომები, კრონპრინცის და ექსკაიზერზე თვალ ყურის დევნების გაძლიერების შესახებ. ყარაულები მომატეს. ყარაულები დგანან აგრეთვე გერმანიის საზღვრების სხვადასხვა ადგილებში.

სტამბოლის დაჭერა.

კონსტანტინოპოლი უინციდენტოთ დაიჭირეს მოკავშირეთა ჯარებმა. ქალაქში მშვიდობიანობა და წესრიგი სუფევს.

ბოლშევიკების ცნობები.

შრომის ფრონტი.

მოსკოვი 17 მარტ. შრომის სათადარიგო არმიის ცნობა. შეაკეთეს 40 ორთქლმავალი და 91 ვაგონი. შეკეთებაში მონაწილეობა მიიღო 623 არმიელმა, 808 სამოქალაქო მუშამ. კამის ხიდზე რკინის გზის ლიანდაგი დადეს 18 საჟ. გზის გასაწმენდათ მუშაობდა 1184 არმიელი, 2261 მუშა, სულ ერთ დღეში გაასწორეს 5 ვერსი გზა. 1 დღის განმავლობაში დაამზადეს 99 კუბ. საჟენი შეშა. გამოიტანეს 83 კუბ. საჟენი შეშა. მუშაობაში მონაწილეობას იღებდა 396 არმიელი და 698 სხ. ტამბოვის გუბ. შრომის ცნობა. ამ თებერვალში შრომის არმიამ 1 მარტ.—14-მდე დაამზადა 78,670 კ. საჟ. შეშა. შეკრეს 6900 ფუთი თივა, გაზიდეს 4,900 ვაგონი სპირტი, შეაკეთეს 300 სახლი, დაამზადეს 113,000 წყვილი ქალამანი, გაწმინდეს რკ. გზა 23 ვერსის მანძილზე და რკინის გზასთან მოზიდეს 1680 კუბ. საჟენი შეშა.

სარძეო ფერმა.

ტამბოვი. 16 მარტი. დაიწყეს სახლების მოწყობა ბავშვებისათვის 3 წლამდის. ქალაქს გარეთ ტყეებში აგებს აგარაკს. აკეთებენ სარძეო ფერმას.

ინვენტარის შეკეთება.

პეტროგრადი. 6 მარ. სხვ. ერთობის განყოფილებამ აწყობს სასოფლო სამეურნეო კვირას. ერთი კვირის განმავლობაში მოხდება სასოფლო სამეურნეო ინვენტარის შეკეთება. საზოგადოების მონაწილეობის მისაღებათ მოხდება ტექნიკური ძალების მობილიზაცია. ფიქრობენ აგრეთვე ქარხნების ხელოსნებ მუშების მოწვევას.

ოდესაში.

კიევი, 18 მარ. 13 თებერვალს ოდესას თეთრ-გვარდიელთა 5 ლეგიონმა დაუშინა, რომელიც ლენინის იმ ჯინის სამტვრებს ფარავდა, რომელსაც ნავთსადგურიდან ფქვილიანი ბარჟის გაყვანა სურდა. ისროლეს 17 ყუმბარა. მეორე დღეს ნაღმოსანი კიდევ შეეცადა ტყვიის თეთრ-გვარდიელებით სავსე ტრანსპორტის გატაცებას, მაგრამ ჩვენმა არტილერიამ უკუ აგდო.

კიევ-ოდესა:

კიევი, 18 მარ., კიევ-ოდესის რკ. გზის ტელეგრაფით დამოკიდებულება განახლდა.

სამხედრო ცნობა.

მოსკოვი. 17 მარტიდან ზლობინ-მოზირის მიმართულებით ჩვენი ნაწილები გადავიდა მდინარე ბერეზინაზე და მტერი გამოდევნა სოფელ ზატონიდან. რეჩიცის რაიონში ჩვენი ნაწილები განაგრძობენ შეტევას. მოგილიოვ პოდოლსკის რაიონში ქალაქ ჟმერინკის ახლომახლოდ მკაცრი ბრძოლაა. ყუბანზე ჩვენი შეტევითი ჯარი მტერს აგრძნობს და ეკატერინოდარის ჩრდილოეთ აღმოსავლეთით 55 ვერსზე იმყოფება. ჩვენმა ჯარმა სადგური არმავირი აიღო. სტავროპოლის რაიონში ჩვენი ჯარი სტავროპოლიდან განდევნილ მტერს მისდევს. ჩვენმა ჯარმა ამ ქალაქის დასავლეთით და სამხრეთით 40 ვერსზე მდებარე სოფლები დაიჭირა. სტავროპოლის ჩრდილოეთ დასავლეთით ბრძოლის დროს ჩვენ 300 ტყვე წამოვიყვანეთ. ხელთ ვიგდეთ 10 ტყვიისმფრქვეველი. წითელმა ჯარმა პიატიგორსკის რაიონში „მინერალნიე ვოდის" მუშების დასახლებამდე სად. „მინერალნიე ვოდი" და ქალ. პიატიგორსკი აიღო. წამოიყვანეს 300 ტყვე, ხელთ იგდეს 15 ტყვიისმფრქვეველი და სხვა ქონება. აღმოსავლეთით ქალაქ გეორგიევსკი ავიღეთ.

ტფილისის მცხოვრებთ

დღეს საქართველოს დედა ქალაქის პროლეტარიატი ქუჩაში გამოდის. დღეს იგი „ქუჩიდან შეკითხვას მისცემს" მთავრობას და დამფუძნებელ კრებას.

როგორც საფრანგეთის დიდ რევოლუციის დღეებში პარიზის გარეუბნების პროლეტარიატი აყენებდა კითხვებს კონვენტის მიაჯირიდან, ისე დღეს ჩვენი პროლეტარიატი აყენებს კითხვას დამფუძნებელ კრების კედლებთან.

მაგრამ ამ „კითხვაში" უკმაყოფილება კი არაა ტფილისის პროლეტარიატის მასსებისა თავისი მთავრობის პოლიტიკით გამოწვეული.—მასში არის გამოხატული თვ. მუშათა რაზმის ტკივილი და მწუხარება ბათუმის ბედის „დროებით გადაწყვეტის" გამო.

ამ კითხვაში ჩაქსოვილია ტკივილი და მწუხარება მთელი საქართველოსი, რომლისთვისაც ბათუმის ბედის გამოწვეული „დროებითი გადაწყვეტა" ლახვარის ჩაცემაა მის მისწრაფებათათვის, მის სასიცოცხლო ინტერესებისათვის.

საქართველოს დედა-ქალაქის პროლეტარიატი დღეს გამოდის ქუჩაში საერთო სახალხო დროშის ქვეშ; ის აცხადებს მთელი საქართველოს მწუხარების დემონსტრაციას და აღნიშნავს, რომ მთელი საქართველო მხოლოდ იბრძოლებს ბათუმის საკითხის სწორეთ და სამართლიანად გადაწყვეტამდე.

დიახ, პროლეტარიატის ხმას შეუერთდეს ტფილისის ყველა მცხოვრებთა ხმა!

დიახ, პროლეტარულ მასსის ინიციატივამ მხურვალე გამოხმაურება და თანაგრძნობა ჰპოვოს ყველა მათში, ვინც დაინტერესებულია ქვეყნის ბედით და დემოკრატიით და ვისაც ყურ შეურაცხყოფია ბათუმის საკითხის ასეთ „გადაწყვეტას".

დღევანდელი დღე უნდა გადაიქცეს ხალხის ნების ყრუდ გამომხატველ დღედ, სახალხო მოთხოვნილებათა ერთსულოვან დაცვის დღედ. დღეს ტფილისი გამოვლენილი უნდა იყოს ერთის აზრით და ერთის ნებისყოფით ისევე, როგორც არის მთელი საქართველო.

ყველა ქუჩისაკენ, ყველა დამფუძნებელ კრებასთან!..

ახალი ამბები

◆ დღეს საღამოს ზუსტ 6 საათზე დანიშნულია საქ. ს.-დ. მ. პ. ცენტრალური კომიტეტის სხდომა.

◆ ჩვენი გაზეთის შემდეგი ნომერი გამოვა კვირას, 21 მარტს.

◆ სამხედრო მინისტრის მგზავრობა ყაზბეგში. გუშინ, 18 მარტს, სამხედრო მინისტრი ბ-ნი გრ. ლორთქიფანიძე მეორე ქვეითი ბრიგადის უფროსის გენერალ იოსებ გედევანიშვილთან ერთად გაემგზავრა უბნებზე.

◆ ს. ს.-დ. მუშ. პარტიამ მოწოდებით მიმართა სოციალისტურ ინტერნაციონალს, რათა უკანასკნელმა მხარი დაუჭიროს საქართველოს დემოკრატიას ბათუმის საკითხში. მიმართვის ტექსტს ამ დღეებში დავბეჭდავთ.

◆ იუსტიციის მინისტრი რ. არსენიძე ქუთაისიდან ტფილისს დაბრუნდა.

◆ ტფილისის პროფესიონალურ კავშირთა საბჭოს დადგენილებით 19 მარტს სახელმწიფო საზოგადო და კერძო დაწესებულებათა მოსამსახურენი დღის 12 ს. შეწყვეტენ მუშაობას. ნაშუადღევის პირველ ს. ყველა თავს მოიყრის მუშათა სასახლის წინ აქედან მუშა-მოსამსახურენი და მოწაფეთა კავშირი სეკრეტარიატის ხელმძღვანელობით გაემართებიან დამფ. კრების დარბაზისაკენ, სადაც მისი დეპუტატები შეეკითხებიან მთავრობას ბათუმის მდგომარეობის შესახებ.

◆ სახელმწიფო უნივერსიტ. სტუდენტთა კავშირის გამგეობა მოუწოდებს სტუდენტებს, რომ პარასკევს, 19 მ-რტს, დილის 10 ს. თავი მოიყარონ უნივერსიტეტის მთავარ დარბაზში. კრების საგანია ბათუმის საკითხი.

◆ სახალხო უნივერსიტეტის. ავლაბრის განყოფილებაში (კახეთის ქ. №1) დღეს საღამოს 7 ს. მოხსენებას გააკეთებს დამფუძნებელი კრების წევრი გრ. გიორგაძე. მოხსენების საგანი—„ბათუმის საკითხი".

◆ საგარეო საქმეთა სამინისტრო უარყოფს ტფილისის გაზეთებში მოთავსებულ ცნობას, თითქოს ტფილისში ჩამოსულიყოს ბათუმის გენერალ გუბერნატორი ინგლისელი გენერალი კუკ კოლინსი და საგარეო საქმეთა მინისტრს წარსდგომოდეს. სამინისტროს აზრით ეს გაუგებრობა გამოიწვია იმ გარემოებამ, რომ ტფილისში იყო კუკ კოლინსის შტაბის უფროსი პოლკოვნიკი დენი, რომელიც ისევ ბათუმში გაემგზავრა.

◆ თანახმად ნაძალადევის უბნის სახალხო გვარდიის შტაბის დადგენილებისა (16 მარტი, ოქმი № 15) იარაღი აყარეს და გვარდიიდან დასთხოვენ გვარდიელები: ბეჟანიძე გიორგი და ცუხიშვილი ვანო, პირველი ქურდობისათვის და მეორე იარაღის ბოროტად მოხმარებისათვის.

◆ ორთაჭალის რაიონის სახალხო გვარდიის შტაბი აცხადებს, რომ შაბათს 20 მარტს დილის 11 ს. შტაბის შენობაში სოფლის ქუჩაზე დანიშნულია ვარჯიშობა ტყვიისა და პულემეტების ნაწილებზე.

საქალაქო არჩევნების გარშემო

(წერილი ბათუმიდან).

საქალაქო არჩევნები დასრულდა, მაგრამ ჯერ არ დასრულებულა და არც ისე ჩქარა შეიძლება დასრულდეს ის ბრძოლა და ინტრიგები დემონსტრაციები, რომელიც არჩევნებმა ერთბაშად კიდევ გამოააშკარავეს.

ყველასათვის ცხადი იყო, რომ საქალაქო არჩევნებს ჰქონდა აგრეთვე დიდი პოლიტიკური მნიშვნელობა. ქალაქის ახალი შემადგენლობის საბჭომ უნდა უთქვა თავისი სიტყვა ბათუმის ბედის შესახებ. ამას გრძნობდა ყველა და ცდილობდა კიდეც ესა თუ ის გავლენა მოეხდინა არჩევნებზე მასში მონაწილეობის მიღებით. მართალია, ბათუმში არსებული საოკუპ. წესების გამო შეუძლებელი იყო ფართო საარჩევნო აგიტაციის წარმოება, მაგრამ იყო შესაძლებლობა ფარულად ენერგიული მუშაობა და თითოეულმა ამრიგ ველმა გარკვეულის მიზნით მიიღო არჩევნებში მონაწილეობა.

ქალაქის უფერული ცხოვრება არჩევნების დღეს არაჩვეულებრივად გამოცოცხლდა. ამომრჩევლები დილიდანვე ეხვეოდნენ არჩევნებისადმი. საარჩევნო ბრძოლა საქართველოს ორიენტაციაზე მდგომთა მიერ ნაცნობად გამარჯვებით დამთავრდა, როგორც უკვე იყო აღნიშნული, 31 ხმოსნიდან 20 ხმოსანი გავიდა ქართველ ამომრჩევლთა № 1 სიით.

ახლა ჩვენი გამარჯვება ჩვენი რუსოფილიის ორგანოებს მეტად არასასიამოვნოდ დახვდათ. მათში შეკრებილი არიან რუსის შოვინისტები ადვოკატები რუსის ეროვნულ საბჭოში შეკრებილნი. მათ ბ.ბ. ზაბინიევისა და ანისიმოვის (ქალ. გამგ. წევრია) ხელ-მოწერილი განცხადება მიართვეს ქალ. გამგეობის თავმჯდომარეს ბ. ნორმანს, რომელშიაც უარს აცხადებენ თავიანთი წარმომადგენელი იყოლიონ მომავალ საბჭოში.

რუსოფილური „ნაშ კრაი" ძლიერ კამპანიას ეწევა მომხდარ არჩევნების წინააღმდეგ. მან ყველა მოიწვია თავისიანთ ახალი სამარცხვინო დამარცხება. საწყალობელი საქმე! მარტ.ნ ნოემბერში დასახელებულ დანიშნულ საბჭოში ისინი 19 ჰყავდნენ, ახლანდელ საბჭოში კი მხოლოდ 2 ექნებათ. დიახ, ისინიც ცდილობენ ყველას დაარწმუნონ, რომ მომავალი საბჭო უმოქმედო იქნებაო.

„საქალაქო არჩევნებმა არასასიამოვნო შედეგი მოგვცა",—სწერს „ნაშ კრაი": „საარჩევნო ყუთთან შეცდომილები იმ ბედით მიდიოდნენ, რომ ეგონათ არჩევდნენ საქმიან ხმოსნებს, პოლიტიკის დაშორებულთ, მაგრამ ქალაქის მეურნეობაში გამოცდილთ. მაგრამ არჩევნების ფაქტორების შემდეგ ცდილობენ მოსაზრებენი დაარწმუნონ, რომ არჩევნები პოლიტიკური პლატფორმის ნიადაგზე, ნაციონალურ ნიადაგზე".

ამ ამონაწერის ავტორებმა კარგათ იცოდნენ, რომ არჩევნებს სწორედ პოლიტიკური ხასიათი ჰქონდა. მაგრამ ეხლა დღეს ასე აჩვენებენ, მხოლოდ საკუთარ დამარცხების მიზეზების სურვილით. ამასთან, მათ უშინათ მოსდევათ საბჭოს სიტყვისა, რომელიც მათი იმედების პირიქით საწინააღმდეგო დარჩება. ამიტომაც აქეთკენ გადახრიან არჩევნებს ხმოსნებს ქალაქის ცხოვრების მოსაწესრიგებლად და არაპოლიტიკურ მოღვაწეთ. იწყებენ აგრეთვე საარჩევნო კანონს ჩვენს პრესაში თავის დროზე უკვე იყო აღნიშნული, თუ როგორი დამახინჯებული იყო ეს კანონი და დემოკრატიის მოკლებული. „ნაშ კრაი" მაშინ სდუმდა ამაზე, მატონების გაბრაზების შიშით. დღეს კი კანონს თავისებურად ხედავს გამოუტყდება: არჩევნებში მონაწილეობის უფლებას მოკლებულნი იყვნენ სპეკულიანტებიო.

„რაც არჩევნებში და არც ამომრჩევლებში არ იყვნენ წარმომადგენლები ბევრი სავაჭრო საწარმოო დაწესებულებათა უკანასკნელ დროს ბათუმში დაარსდა ბევრი სავაჭრო საწარმოო ხასიათის დაწესებულება. მათი არსებობა დიდი ხნის არის განზრახული. მათი ინტერესები მჭიდროთ არის ქალაქის ინტერესებთან დაკავშირებული."

ვინ არ იცის, რომ უმეტესობა ასეთი დაწესებულებებისა თავშეყრილი სპეკულიანტების ბუდეთ არის ქცეული. ბათუმის მცხოვრებნი წლობით იხრჩობიან მათი საშუალებით. სხვებმა კი ამ სპეკულიანტთა ინტერესებს დაიცავენ გამოუცდელნი. ის ვერ ბედავს პირდაპირ გამოთქვას თავისი გულისწყრომა ამ არჩევნების გამო და სამართლიანობის ქურქში გახვეული ცდილობს თავის მოქალაქეთა ინტერესების დამცველად მოგვევლინოს.

ის ერთ ადგილას ფარულ ვიღაცას და აშკარათ გამოთქვამს თავის მწუხარებას—„ვგრძნობ უმცირესობაში არჩევნებში რუსი მცხოვრებლები დარჩნენო".

გადაჭარბებულია წარსულს. მართლაც პირველია, რომ ასეთს უმცირესობაში დარჩა რუსობა?

საქალაქო დებულებები ბათუმში მოქმედობს 1 ოქტომბრიდან 1888 წლისა მაშინ იქნა შემოღებული ქალაქის თვითმართველობა და იმ დღიდან დაწყებული დღემდე ხმოსანთა უმრავლესობას ყოველთვის ქართველები შეადგენდნენ. საბჭო ირჩეოდა ოთხის წლის ვადით.

პირველ ოთხს წლიწადს 1888—1894 წ. (აქ საბჭოს რწმუნება ექვს წლიწადს გაგრძელდა) ხმოსანთა საერთო რიცხვი იყო 36 აქედან რუსი—8, ქართველი—11, სომეხი—10, ბერძენი 2, ებრაელი—2, პოლონელი—2, გერმანელი—1.

მეორე ოთხს წლიწადს—1894—1898 წ. წ. საერთო რიცხვი—35; რუს.—8, ქართ.—19; სომეხი—0; ბერძენი—5; პოლონ.—3.

მესამე ოთხს წლიწადს—1898—1902 წ. წ. საერთო რიცხვი—41; რუსი—8; ქართვ.—20; სომეხი—6; ბერძენი—6; პოლ.—1.

მეოთხე ოთხს წლიწადს—1902—1907 წ. წ. საერთო რიცხვი—34; რუსი—7; ქართვ.—17; სომეხი—6; ბერძ.—2; პოლ.—2.

მეხუთე ოთხს წლ. 1907—1911 წ. წ. საერთო რიცხვი—44; რუსი—6; ქართველი—23; სომეხ.—7; ბერძ.—6; პოლონ.—1; გერმ.—1.

მეექვსე ოთხს წლიწადს 1911—1915 წ. წ. საერთო რიცხვი—50; რუსი—7; ქართვ.—23; სომეხი—9; ბერძენ.—5; პოლ.—4; გერმან—2.

მოყვანილი ციფრები აშკარათ ამტკიცებენ, რომ ქართველ ხმოსანთა რიცხვი ყოველთვის დიდი უმეტესობა ყოფილა სხვა ერთა ხმოსნებთან შედარებით.

29 თებერვლის არჩევნებშიაც ასეთი მოხდა: 36 ხმოსნიდან ქართველი 20 არის, ბერძენი—8; სომეხი—4; რუსი—2, ებრაელი 1 და უკრაინელი—1.

ქალაქის მოურავებიც ყველა ქართველები იყვნენ, გარდა პირველისა, რომელიც მთავრობისაგან იყო დანიშნული.

ამ მხრივ უკანასკნელ არჩევნებსაც ახალი არაფერი უთქვამს. მხოლოდ ერთხელ კიდევ დაამტკიცა, რომ ბათუმი იყო და არის ქართული ქალაქი. ის პოლიტიკურადაც უნდა დარჩეს ქართული ქალაქი. ჩვენ მეზობლებმა მისი ერთსულოვან გზით გამოთქმულ სურვილს ამ მხრივ ანგარიში უნდა გაუწიონ. დღევანდელი არანორმალური მდგომარეობა დროზე უნდა გასწორდეს!

განი.

მთავრობაში

9 მარტის სხდომაზე მთავრობამ დაადგინა:

— სამხედრო მინისტრის მოხსენებით სამხედრო სკოლის საწვავ-მასალით ჯარის მომარაგებისათვის, [illegible] ების და სხვა სახელმწ. [illegible] ხარჯიდან 195500 მანეთის გადადება შეიძლება, ხარჯი მიღებულ იქნეს და გატარდეს კანონმდებლობითი წესით.

— ფიზიკურ ობსერვატორიის, საქართველოს მუზეუმის და ფოთის საზღვაო სკოლის საჭიროებათ ხარჯთ-აღრიცხვა მიღებულ იქნეს სახელმწიფო კონტროლის მიერ შეტანილ შესწორებებით და წარედგინოს დამფუძნებელ კრებას.

11 მარტის სხდომაზე დადგენილ იქნა:

— უცხო სახელმწიფოთა ყველა ქვეშევრდომებმა, რომლებიც მოქმედებენ საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე 1918 წლის 26 მაისიდან და ამ დღიდან მათი საერთო ძირითადი კაპიტალით არ გამოუყვიათ განსაკუთრებული კაპიტალი საქართველოში ოპერაციების საწარმოებლად, დაბეგვრილ იქნენ პირდაპირი გადასახადებით საზოგადო წესით, როგორც კერძო პირთა სავაჭრო საწარმოო დაწესებულებანი.

13 მარტის სხდომაზე დადგენილ იქნა:

— აუცილებელ საჭიროებათ იქნას ცნობილი აჭარის დამშეულ მოსახლეობისათვის სურსათით დახმარების აღმოჩენა, რომლის განხორციელება დაევალოს მომარაგების მინისტრს. სურსათი, აღნიშნულ მოსახლეობისთვის გადაცემული უნდა იქნეს შესაფერ ფასებში.

— აზერბაიჯანისა და საქართველოს შორის დადებულ სატრანსპორტო ხელშეკრულების პროექტი საბოლოოდ დამტკიცებულ იქნას.

უცხოეთი

იტალია.

ახალი კაბინეტი. 16 მარტს შესდგა ახალი კაბინეტი ნიტტის თავმჯდომარეობით; ნიტტის აქვს ჩაბარებული შინაგან საქმეთა სამინისტროს პორტფელი. კაბინეტში შედიან: ლუცცატი—სახაზინო მინისტრი და მინისტრ პრეზიდენტის მოადგილე; შიალოია — საგარეო საქმეთა მინისტრი; სეკკი — საზღვაო მინისტრი; შანცერი — ფინანსთა; მორტარა — იუსტიციის; ბონომი — სამხედრო; ფალჩიონი — მიწათ-მოქმედების; დანტე ფერრარის — ვაჭრობა მრეწველობის; დე-ნავა—სახალხო სამუშაოთა მინისტრი; ტორრე—სახალხო განათლების; ალესიო—ფოსტა-ტელეგრაფის და რაინერი—განთავისუფლებულ ოლქების მინისტრი. ახალი კაბინეტი პარლამენტის დიდ სიმპატიით სარგებლობს.

შვეცია.

ბრანტინგი ხალხთა ლიგის შესახებ. შვედეთის ხალხთა ლიგაში შესვლის გამო შვედეთის სოციალისტების ლიდერი ბრანტინგი სწერს: ხალხთა ლიგას მრავალი ნაკლი აქვს, მაგრამ შვედეთი მაინც უნდა შევიდეს ლიგაში, რათა ხელი შეუწყოს ლიგის მიერ დასახულ საერთაშორისო მიზნების განხორციელებას. ის გარემოება, რომ ხალხთა ლიგის იდეალი და სინამდვილეს შორის დიდი მანძილია, კიდევ უფრო მოითხოვს შესვლას ლიგაში. თუ ჩვენ ლიგაში არ შევალთ, ამით დაზიანდება ეროვნულ ხალხთა უფლების შექმნის საქმე.

ჰოლანდია.

ტროელსტრას სიტყვა. ჰოლანდიელ სოციალისტების ლიდერმა ტროელსტრამ თავის სიტყვაში საერთაშორისო მდგომარეობისა და ინტერნაციონალის შესახებ, სხვათა შორის, შემდეგი განაცხადა: ჩვენ ამაზე კი არ უნდა ვილაპარაკოთ, თუ ვინ გამოიწვია ომი, არამედ იმაზე, თუ ვის ეკისრება პასუხისმგებლობა ზავის შეკვრის გამო არსებული საწინააღმდეგოება არ ჰქონდა, თუ ჰოლანდია ვილჰელმს შეიფარებს. ჰოლანდიამ ვილჰელმისთვის არ უნდა შექმნას დაბრკოლებები. „მაგრამ თუ კი ვილჰელმ მეორე ციხეში იქნება ჩასმული, ციხეში უნდა გაიგზავნონ ლოიდ ჯორჯი და კლემანსოც; ვილსონს კი მაშინ ციხის მოძღვრის თანამდებობა უნდა ეძლიოს, რომ თავის კოლეგების ცხოვრება დალოცვებით დატკბოს". თავის სიტყვის მეორე ნაწილში ტროელსტრა შეეხო ინტერნაციონალს და განაცხადა: ბერნისა და ლუცერნის ინტერნაციონალების შესახებ საკითხი არის სწორეთ ისეთი, როგორც საბჭოთა ფორმით პროლეტარიატის დიქტატურისა და სოციალ დემოკრატიის შესახებ. ეს ორივე ცნება ერთმანეთს უპირისპირდება.

ინგლისი.

ასკვიტის არჩევა. პაისლის ოლქში დამატებითი არჩევნების დროს გაიმარჯვა ასკვიტმა; მან 2,834 ხმით მეტი მიიღო, ვიდრე მუშათა პარტიის კანდიდატმა. ხმები შემდეგნაირად განაწილდა: ასკვიტი (დამოუკიდებელი ლიბერალი) მიიღო 14,935 ხმა, მუშათა პარტიის კანდიდატმა ბიგარმა—11,840; მთავრობის კოალიციის კანდიდატმა მხოლოდ 3,778 ხმა შეაგროვა.

ს.-დ. პარტიაში

თფილისი. 11 მარტს შესდგა ს. ს.-დ. მ. პ. მესამე რაიონის კონფერენციის სხდომა. განსახილველი იყო შემდეგი საკითხები: 1) მოხსენება თფილისის კომიტეტიდან, 2) რევოლუციის 3 წლის თავი, 3) პარტიის წევრის კარტოჩკის მოქმედება, 4) უმუშევართა საკითხი, 5) ნოქარ ჯუხტიაშვილის დათხოვნა.

მოხსენება თფილისის კომიტეტიდან მოისმენილ იქნა. რევოლუციის 3 წლის თავის აღსანიშნავად რაიონშიც კომიტეტმა გადაწყვიტა მხურვალედ მონაწილეობა მიიღოს, რისთვისაც აირჩა კომისია, რომელიც გამართავს რაიონში არსებულ პოლიტიკური და ეკონომიური ორგანიზაციების გარეშე შემოკრებას.

ცნობილად გამოთქმულ იქნა, რომ პარტიის წევრი კარტოჩკით თავისი სიმძიმით ნიშნებს სცემს პარტიას, ამიტომ კოლექტივმა დაადგინა კარტოჩკები გამოცვლილ იქნეს პარტიიდან და დაუყოვნებლივ ჩამოერთვას პარტიული წიგნაკი.

უმუშევართა საკითხის შესახებ მოისმენილ იქნა მოხსენება ამხ. ბ-ძისა და დადგენილ იქნა: ეს საკითხი გადაცემულ იქნეს მუშათა ქალაქის ბიროს კომისიაში.

ჯუხტიაშვილის შესახებ, რომელიც დათხოვნილი არის მაზუთისაგან, კოლექტივმა: ვინაიდან ნოქრები შეუერთებელნი არიან, და ეს მოვალეობა მეტ გაბედულობას აძლევს ხაზეინებს ნოქრების დათხოვნაში თავის სურვილისამებრ, ამასთანავე კოლ. მიიღოს ახლო მომავალში შესაფერისი ზომები, ჯუხტიაშვილის საქმის გამო კავშირს ამხ. დ. ჩხეიძეშვილს მიენდოს.

ვერხვი.

თფილისი. 12 მარტს შესდგა ს. ს.-დ. მ. პარტიის მე-6 რაიონის კოლექტივის წევრთა მორიგი სხდომა. თავმჯდომარეობდა გ. ინწკირველი. დღიურ წესრიგში იყო: 1) წარსული კრების ოქმის დამტკიცება, 2) მოხსენებები, 3) ბანკის და თეატრალის ანგარიშების განხილვა და 4) მიმდინარე კითხვები.

კრება ამტკიცებს წარსული კრების ოქმს და გადადის შემდეგ კითხვებზე.

თფილისის კომიტეტიდან მოხსენებას აკეთებს ამხ. ი. ირემაშვილი. მოხსენებიდან გამოყოფილ იქნა ორი კითხვა: 1) დამატებითი არჩევნები დამფუძნებელი კრებისა და 12 მარტის დღესასწაული. პირველ კითხვაზე, ვინაიდან არჩევნები ხდება ჩვენი რაიონის მე-4 უბანში, კრებამ საჭიროდ დაინახა აერჩია 7 კაცისაგან შემდგარი კომისია, რომელიც დღიდან არჩევისა, უნდა შეუდგეს სათანადო მუშაობა-სამზადისს აღნიშნულ არჩევნებისათვის. კომისიაში არჩეულ იქნენ: 1) ი. გოგოლაძე, 2) გ. ინწკირველი, 3) შ. ნავაძე, 4) დ. ბაბიშვილი, 5) მენთეშაშვილი, 6) შ. ტვერდიძე და 7) ხელაძე. 12 მარტის შესახებ კრება ადგენს მიიღოს დღესასწაულში აქტიური მონაწილეობა. სადღესასწაულო მოძრაობისათვის მოწყობილ იქნას რაიონის კლუბების სამხედრო მუშაობა.

საორგანიზაციო კომისიის სახელით ამხ. ლ. რაზმაძე კრებას მოახსენებს, რომ მათ მოისმინეს ქვე-კოლექტივის არჩევნები მეოთხე სამილიციო უბანში. არჩეული არიან 7 ამხანაგი: ხელაძე, მენთეშაშვილი, ქელიძე, იანაძე, ბუჯიაძე, ჯიქია და ქორელაშვილი.

მე 5 სამილიციო უბანში მიიღის ნაწილობრივი ცალ-ცალკე დარგებიდან არჩევნები. ჯერ-ჯერობით ხმების მიხედვით, ტრამვაის მუშებისა და მემანქანეებისა, არჩეული არიან: მანჯგალაძე, მამულაშვილი, ჯორჯიაშვილი, ცანავაძე, შპეტაშვილი, ლორთქიფანიძე და დუმბაძე.

კრება ამტკიცებს არჩევნებს და გადადის შემდეგ კითხვაზე.

მე 4 სამილიციო უბნის ქვე-კოლექტივიდან მოხსენებას აკეთებს ამხ. მენთეშაშვილი. იგი აცნობს კრებას, რომ მათ ჰქონდათ ახალი შემადგენლობის პირველი სხდომა. კოლექტივში წარმომადგენლად აირჩიეს მენთეშაშვილი, დაადგინეს მიიღონ ზომები პარტიისა და მუშათა კლუბის წევრთა გაზრდისათვის. მომხსენებელი აღნიშნავს, რომ მცირე კოლექტივს ეხმარება საკუთარი ბინა.

კოლექტივი ქვე-კოლექტივებით დაინტერესებულია მოხსენებას, უსურვებს ახალ შემადგენლობას ნაყოფიერ მუშაობას და აღუთქვამს, რომ ამ დარგში მათ დახმარებით კლუბის დაბალ სართულში საკუთარი ოთახი.

ბანკისა და თეატრალის ანგარიშების შესახებ მოხსენებას აკეთებს ამხ. ინწკირველი. მოხსენებიდან ირკვევა, რომ პირველი მარტიდან თავის კასაში რჩებოდა 7045 მ. და 80 კ. მოხსენება მიღებულ იქნა და დაევალა სათანადო კომისიას, ყოველი წარსული თვის ანგარიში შე[illegible] კოლექტივს მეორე თვეში.

ქალთა ორგანიზაციის სახელით მოხსენებას აკეთებს ამხ. გ. ჯორჯაშვილი. მოხსენებიდან ირკვევა, რომ მათ გამართეს „მშრომელების დღე" [illegible] ფულის შეგროვების სახით. განსაზღვრულ კვირას 21 მარტს მე 4 საათზე. უბნის მუშათა კლუბში გამართონ დიდი საღამო მე 6 რაიონის მუშათა კლუბების სასარგებლოდ. კრება ღებულობს მოხსენებას და ავალებს ყოველ ნაწილს აღნიშნულ საღამოს მოწყობაში. კულტურულ-განმანათლებელი კომისიის სახელით მოხსენებას აკეთებს ამხ. გ. ინწკირველი. იგი აღნიშნავს, რომ მიმდინარე კომისიამ დაიწყო მუშაობა ორივე კლუბიდან [illegible] გაზეთების სახით და შემდეგ [illegible], უნდა გაიხსნას სამკითხველო ორთავე კლუბში. ამავე კლუბში უნდა დაარსდეს წრე-კლუბის ხასიათის [illegible] მოსწავლეთათვის, რისთვისაც მიღებულია ზომები [illegible]. ორივე კლუბებთან უნდა მოეწყოს [illegible] წიგნების კითხვა [illegible] ერთგული კავშირი [illegible].

კრებამ [illegible] და [illegible] კრებას [illegible].

კრების მდივანი დ. ბუაჩიძე.

პოლტ. მუშაობა ჯარში და გვარდიაში

12 მარტს, [illegible] გაიმართა [illegible] წარმოდგენა, რომელშიც [illegible] წარმოდგენილ იქნა „[illegible]", „[illegible]" და „[illegible]". წარმოდგენების შემოსავალი, რომელიც 5,000 მანეთამდე იქნება, გადაეცემა მიწის ძვრისაგან დაზარალებულთა კომიტეტს. წარმოდგენამ კარგი შთაბეჭდილება დატოვა დამსწრე საზოგადოებაზე. დიდი მადლობის ღირსია გუნდის უფროსი კაპიტანი შ. გადაგვანიშვილი და ჯარისკაცი ბიძინა [illegible], რომლებიც ინიციატივით გაიმართა საღამო. ა. იაშვილი.

მუშათა შორის

მუშის წერილი.

მე [illegible] სადგ. ალექსანდროპოლში [illegible] 1917 წელში. [illegible]

ამ [illegible].

[illegible] 25 მ. ამ [illegible] 17-დან 19 წლამდე, [illegible]

[illegible]

[illegible] მუშები [illegible] ადგეს სამშობლოს არ შეუძლია [illegible] დამოუკიდებლობის [illegible]. ამ შემთხვევაში, ვისაც ძალუძს [illegible] ამხანაგებო, [illegible] სამშობლოც ავყვავდება.

[illegible] მუშა ალექ. ხა. მარუაშვილი.

პროვინცია

ყაზბეგი. [illegible] ინიციატივით [illegible]. კრებას დაესწრო 15 წევრი. [illegible] კომისარი შ. [illegible]. [illegible] 14 მარტისათვის [illegible] 15 [illegible] 9 მარტს [illegible]

[illegible] 1) [illegible] პრეზიდიუმის არჩევნები, 2) გამგეობის წევრების არჩევა [illegible], 3) [illegible], 4) [illegible], 5) თემის [illegible], 6) ბინა თემის [illegible], 7) სხვადასხვა კომისიების არჩევნები, 8) [illegible], 9) განხილვა [illegible], 10) [illegible], 11) [illegible].

დ. ლოდიშაური.

— —

ს. ვეჯინი. (სიღნაღის მაზრა). 29 თებერვალს შესდგა ვეჯინის შემნახველ-გამსესხებელი ამხანაგობის და მომხმარებელი საზოგადოების „რუსთაველის" წევრთა კრება 1919 წლის ანგარიშების განსახილველად და 1920 წლის ხარჯთაღრიცხვის დასამტკიცებლად.

კრებას დაესწრო 48 წევრი და კანონიერად იქნა აღიარებული. ამ დაწესებულების გამგეობის თავმჯდომარემ [illegible] მოახსენა კრებას 1919 წ. [illegible] მოქმედების.

კოოპერატივ „რუსთაველი"-ს წმინდა მოგება 1919 წ. 31303 მ. 93 კ. განაწილდა ასე: [illegible] თანხის შევსება 6260 მ. 60 კ., ძირითადს 6260 მ. 60 კ., [illegible] წევრებს 2950 მან., [illegible] 3000 მ., [illegible] 1732 მ., [illegible] 2000 მ., [illegible] 4000 მ., საკუთარი შენობის ასაგებად 2000 მ., [illegible] 3000 მ. სულ 31303 მ. 93 კაპეიკი.

ამხანაგობის 1919 წ. წმინდა მოგება 57,271 მ., 65 კ. განაწილდა ასე: სათადარიგოს 1145 მ. 20 კაპ., ძირითადს 11454 მ. 20 კ., ვეჯინის სკოლას 5000 მ., სამკითხველოს 2000 მ., [illegible] 3000 მ., [illegible] 5000 მ., [illegible] 3000 მ., [illegible] 9363 მ., 28 კ., [illegible] 7000 მ., სულ 57,271 მ. 68 კ.

კრებამ ერთხმად [illegible]

[illegible]

მახარე.

[illegible] (ქართლი). [illegible]

[illegible] —5000 მანეთი, [illegible] —3517 მანეთი [illegible] —11.000 მან. [illegible] —2,500 მანეთამდე; [illegible] —20.000 მანეთი. [illegible] სულ 41.017 მანეთი. [illegible]

ხარკელი.

[illegible] (გურია). 29 თებერვალს [illegible] 1919 წლის [illegible] 4537 მან. და 98 კაპ.; [illegible] 2458 მან. 1920 წლის [illegible] 2079 მანეთი. [illegible]

[illegible] 5 [illegible] 25 მან. [illegible]

წერ. რედაქციის მიმართ

[illegible]

[illegible] 200 მან., [illegible] 75 მან., [illegible] 75 მან., [illegible] 50 მან., [illegible] 50 მან., [illegible] 50 მან. [illegible] 25 მან.

[illegible] ან. ირემაძე.

სიკეთე მერჩივით!

პატივით 3-5 დღ. ი. [illegible]

(დასასრული)

[illegible]

[illegible] 10,000 მან. [illegible]

[illegible] (подъотчетныя суммы) [illegible] 4000 მანეთამდე; [illegible] 1.000 მან. [illegible] 22/V-დან, [illegible] 1.000 მან. კი 15/IX დან; [illegible] 8000 მან. 7/X დან [illegible] 6/II-ს [illegible] 18/X 1.000 მან. [illegible] 3/IX-ს [illegible] 400 000 მან. 5/IX [illegible] 200 000 მან., [illegible] 13/X ს. [illegible] 40 დღის, [illegible]

[illegible]

[illegible] 1.492.000 მანეთი [illegible] 1 იანვრის [illegible]

[illegible]

განცხადებანი

იყიდება ნამუენი ხალიჩები

დუშეთის ქუჩა № 31. (995 2—1)

კვირას 21 მარტს

მაჭრობით გაიყიდება

სახლის ავეჯეულობა და ზინგერის მანქანა

[illegible] № 3. (885 1—1)

[illegible]

იყიდება ნერგები და მაყალი

[illegible]

(98, 3—4)

[illegible]

ექიმი

ნიკოლოზ [illegible]

განაახლა შინაგან სნეულებათა ავადმყოფთა მიღება ყოველ-დღე საღამოს 4—6 საათამდე მისამართი: მოსკოვის ქ. № 11 ზემელის აფთიაქის მახლობლად. (1018—6—2)

ექიმი ქალი

მ. მ. ალფეევი

წყნეთის ქუჩა № 26. იღებს ყოველ დღე 12—2 საღამოს 6—7. სპეციალურად სამეანო ქალების ავადმყოფობა. და ვენერიული ავადმყოფობა.

ექიმი

ნ. ლ. ცერიაშვილი

იღებს შინაგან, სამეანო და ქალების სნეულებით ავადმყოფებს ყოველ დღე შუადღის 1—3 ს. და საღ. 4—5 ს. [illegible] ქუჩა, № 7, [illegible] ახლოს. ტელ. 14—18. 119—თ.)

ექიმი

დოქ. [illegible]

(რენტგენოლოგი)

იღებს ავადმყოფებს საღამოს 5—7 საათ. [illegible] ქუჩა № 52. (თ. 521)

ექიმი ა. ლევენშტეინი

შინაგ. და ნერვიული სნეულებანი. ექიმობა და გამოკვლევა ყველა თანამედროვე საშუალებებით. სპეციალურად გულის, ფილტვების, კუჭ-ნაწლავების, შარდის და ნერვიული სისტემის. რენტგენი და ელექტრო-სამკურნალო კაბინეტი. მიღება დილის 11—12 და საღამოს 4—7 საათ. [illegible] ქ. № 5 ბინა 3. (471)

კერძო სამკურნალო

ექ. ე. მ. მძინარიშვილისა

პლეხანოვის (მიხეილის) პროსპ. და [illegible] ქუჩის № 22 ტელ. 10—87 მიღება ყოველგვარი სნეულებით ავადმყოფებისა დილის 8—3 საათამდე, ვენერიული, სიფილისით და კანის სნეულებით დაავადმყოფებულნი მიიღებიან აგრეთვე საღამოთი 4—7 საათ. [illegible] დილის 8—11 საათ.

ექიმები იღებენ

ი. ქ. აბაკელია—შინაგან ავადმყ.
დ. მ. ჯავახიშვილი—შინაგანი და ბავშვების ავადმყ.
ა. გ. მაღალაშვილი—შინაგ. ავადმყ. და მიკრო—ბიოლ. ანალიზი.
ა. გ. მამაცარიანი—ქირურგ. ავადმყ.
ე. მ. მძინარიშვილი—ვენერიულ, სიფილისის და კანის ავადმყ.
ნ. ს. [illegible]—ყურის, ყელის და ცხვირის სნეულ.
ზ. მ. ცხვედაძე—თვალის ავადმყ.
გ. ლ. შალამბერიძე—ქალის ავადმყ. და [illegible]

სამკურნალოში სწარმოებს: კონსილიუმი, ოპერაცია, ელექტრიზაცია, მასაჟი, კანს ქვეშ შეშხაპუნება, [illegible], „606" და „914" შეშხაპუნება და აგრეთვე ბაქტერ-ქიმიური გამოკვლევანი (შარდის, კუჭის წვენის, სისხლის. ნახველის, [illegible] და სხვ. (თ. 009)

ექიმი ა. დ. კეკელია

სპეციალურად: სიფილისი (შეშხაპუნება „606" და „914") ვენერიული და კანის სნეულებანი. ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე დილით 9—11 და საღამოთი 4—6 საათამდე. მისამართი: მიხაილოვის პროსპექტი № 116, [illegible] „ნოე"-ს მოპირდაპირე. ტელ. 14—26. (154—თ.)

ექიმი

პ. გ. მარტინოვი

სპეციალურად კანისა და ვენერიული სნეულება (სიფილისი „606" და „914" შეშხაპუნება). მიიღება: დილით 8—9 საათ. საღ. 5—7 საათ. სურამის ქ. № 2, ვაგზლის ქუჩის კუთხე, [illegible] (თ. 546)

[illegible] ბერლინის და მიუნხენის [illegible] კლინიკებისა

[illegible]

შინაგანი ავადმყოფობა, ქლექისა და [illegible]. იღებს რენტგენის ელექტრო-[illegible] კაბინეტში. [illegible] X-ის სხივებით. [illegible] 9—12 საათ. და საღ. 5—8 საათ. [illegible] ქ. № 22, ტელეფ. 7—92. [illegible] (თ. 686)

[illegible] „606" და „914" [illegible] ქუჩა № 32.